

30. vydání, Gräfenberg

10. ročník, 2. číslo 2022

ZDARMA

PÁR SLOV S ONDŘEJEM HAVELKOU

Skupina Melody Makers se známým zpěvákem a hercem Ondřejem Havelkou bude koncertovat v Kongresovém sále v sobotu 8. října 2022. S hlavní postavou tohoto hudebního tělesa jsme si povídali o našem regionu, o lázních a o tom, co nám nejvíce chybí ze „starých dobrých časů“.

K nám do Jeseníku je to z Prahy poměrně daleko, jaký máte vztah k našemu kraji, ke Slezsku? Jezdíte sem rád?

Mám kladný vztah k jakémukoliv koutu naší vlasti a musím s jistotou nadsázku říct, že po tátovi jsem vlastně napůl Slezan. Můj otec totiž pocházel z Vrbsce, z Bohumína. Ve vašich lázních jsme koncertovali dvakrát a znovu se k vám těšíme. Vzpomínám také na koncert v Tančárně v Račím údolí, ta dodala našemu vystoupení opravdu senzační atmosféru.

Vaše osoba a hudba jsou synonymem prvorepublikové elegancie a nonšalance, něco podobného si dnes řada lidí spojuje i s lázněmi, přinejmenším při některých slavnostních příležitostech. Co myslíte, má v sobě každý člověk prvorepublikového elegána? A může pobyt v lázních pomoci ho v sobě objevit?

Oblek, kravata a dodržování etikety jistě nejsou od věci, ale zároveň to jsou také trochu povrchní atributy. S první republikou a starší dobou si spojuji spíše elementární výchovu k hodnotám, ke slušnosti, k určité etice. Pokud tedy návrat do první republiky, tak především v těchto hodnotách, to ostatní k tomu patří až na druhém místě.

Jaký je váš vztah k Jeseníkům, nebo obecně k horám? Které máte nejraději?

Mám samozřejmě raději zvládnutou krajinu než třeba tu naši středočeskou, polabskou placku. Musím však přiznat, že v Jeseníkách jsem nikdy pořádně nebyl, vždy jen projíždím. Mám vazbu na Pojizeří, kde máme chalupu, a v poslední době objevuju při častých cyklistických výletech jednu polozapomenutou krajinu kousek za Prahou, a to Brdý.

Říká vám něco jméno Vincenz Priessnitz, znáte Priessnitzův zábal?

Ano, samozřejmě, tuto metodu dobře znám už od dob, kdy jsem byl studentem na herecké fakultě. Tehdy jsem zpíval s profesionálním Synkopickým orchestrem a občas jsem musel řešit hlasovou indispozici právě pomocí Priessnitzova studeného zábalu. Už dlouho jsem tuto metodu nepraktikoval,

ale měl jsem s ní tehdy velmi dobré zkušenosti, fungovalo to.

Byl jste někdy v lázních na lázeňském pobytu?

Byl jsem v Mariánských Lázních po rehabilitaci kyčle a také ve Františkových Lázních na delším rekreačním pobytu. Pravidelně jezdím do Mariánských Lázní, ne ovšem jako lázeňský pacient či švihák, ale jako fanďa a hráč golfu. Mají tam totiž velmi krásné golfové hřiště, se vším, co k tomuto sportu patří.

Jak relaxujete a čerpáte síly?

Věnuji se jistému druhu tance, který je dost náročný, je to step. Člověk musí průběžně trénovat a udržovat příslušné dovednosti a cvik. Další mé oblíbené způsoby relaxace jsou plavání a jízda na kole.

Uvidíme se tedy na podzim na Vašem koncertu, na co se mohou jeho návštěvníci těšit?

Předvedeme hudební pásmo s názvem Swing nylonového věku. Jedná se o již druhý díl s tímto titulem z našeho repertoáru. Čerpá ze swingové muziky poválečných let 1945-48, tomuto období se právě přezdíva nylonový věk. Jsou to zábavné, krásné, zřehavé a svižné skladby, ale nechybí samozřejmě ani pomalejší, sentimentální kousky. Těším se na viděnou a všechny srdečně zvu!

VIVAT VINCENZ PRIESSNITZ A JEHO VODOLÉČBA

Mgr. Bohumila Tinzová,
vedoucí Státního okresního archivu Jeseník

Vážení a milí přátelé, je mi ctí, pozdravit Vás v úvodníku druhého čísla Lázeňských pramenů jubilejního roku 2022, kdy si připomínáme dvousté výročí vzniku zdejším lázní a prvního vodoléčebného ústavu na světě.

Voda je pro Jesenícko vedle kamene druhým základním principem bytí od pradávna. Spoluvytvářela reliéf samotného pohoří i podhůří, hasila žízeň zvěře a později i lidí, napájela rostliny včetně našich nádherných lesů, chladila rozpálená čela, poháněla jako nejstarší síla důmyslné stroje, ale také bořila a pustošila, vymkla-li se z břehů. A od nepaměti také léčila, její moc znaly prakticky všechny starověké civilizace.

Jesenická voda, ono „léčivo živné“, desítky ba stovky pramenů, zdravý vzduch a krásná příroda zrodily světový dobový fenomén-vodoléčbu jako propracovaný způsob léčby.

Osobnost zakladatele prvních vodoléčebných lázní světa Vincenze Priessnitze již dnes našťásti není nutno dlouze představovat. Právě on scelil poznatky o léčivé síle (ne)obyčejné pramenité vody do komplexní léčebné metody. Na místě rodné dřevěné chalupy vystavěl první lázeňský dům poskytující, byť v primitivních podmínkách, vodoléčebné procedury lázeňským pacientům. Položil tím základ pro rozvoj vodoléčebného ústavu známého v celém tehdejší světě. Nová společenská realita po roce 1989 jej po takřka půlstoletí opomíjela znovu vynesla na výsluní a s ním se dočkal rehabilitace i jeho komplex vodoléčebných procedur, jimiž může člověk nabýt pevného zdraví, stát se z nemocného znovu mocným. Desetitisíce pacientů, léčených od památného roku 1822 v jeho (a dnes i našem) Gräfenberku, vydávají dodnes svědectví o blahodárných účincích vodoléčby.

Jistě, lékařská věda se od té doby posunula závratnou rychlostí vpřed a také mnozí nemocní hledající zde zdraví by těžko dostali požadavků vodního léčitele Priessnitze na tzv. „charakter“; v Priessnitzově podání šlo o vlastní vůli pacienta vyléčit se, k čemuž mu metoda vodoléčby pouze pomáhala. Bez spolupráce nemocného nemohlo k uzdravení dojít tehdy a nemůže tomu být jinak ani v současnosti. Pramenitá voda, zdravá strava, pravidelný pohyb na čerstvém vzduchu – tři pilíře

pokračování na str. 2

PRAMENY A PRAMENÍKY STUDNIČNÍHO VRCHU

DÁŠIN PRAMEN

Rok vzniku: 2019
Nadmořská výška: 660 m
Vzdálenost od lázní: 900 m/ 1200 m
(vzdušnou čarou/pěšky)

Není mnoho pramenů, který by chyběl v druhém vydání Atlasu jeseníckých pramenů, přesto se takové najdou. Jedním z nich je pramen vystavěný v prosinci 2019 „na počest životních jubilejí třech Dagmar“. Tradičně nasucho skládaná mohyla je dílem autora atlasu Lukáše Abta, který tak vlastně přispěl k tomu, že kniha, vydaná v roce 2017, ztratila něco málo ze své přesnosti a aktuálnosti.

Dášin pramen se nachází na Stezce Vincenze Priessnitze mezi Bezručovým a Rumunským pramenem, blíže Rumunskému prameni. Naučná stezka zde kopíruje trasu dřívější Stezky filosofů. Pod pramenem byly údajně nalezeny zbytky dosud neznámé původní lázeňské sprchy z 1. poloviny 19. století.

Jedná se o vodu nedaleko vyvěrajícího drobného potůčku, předpokládá se, že obsahuje organické nečistoty, ale přesto je pitná, protože nad pramenem se nenachází zdroj žádného znečištění.

RUMUNSKÝ PRAMEN

Rok vzniku: 1890
Nadmořská výška: 680 m
Vzdálenost od lázní: 900 m/ 1200 m
(vzdušnou čarou/pěšky)

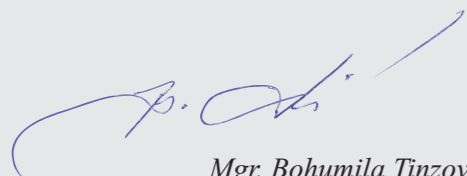
Z kulturně-historického hlediska se jedná o patrně vůbec nejceněnější ze souboru gräfenberských pramenů. Bohatě zdobený prameník byl zhotoven v letech 1888 - 1890 ze supíkovičského mramoru podle návrhu ředitele odborné kamenické školy v Supíkovičích Eduarda Zelenky. Práce provedla kamenická firma Schindler a syn z Velkých Kunětic. Majitelem firmy byl vedoucí lékař lázní Josef Schindler, který vlastnil také lomy v okolí Supíkovic a Velkých Kunětic. Donátorem stavby byl rumunský král Carol I. Hohenzollern, který se v létě 1888 tři týdny léčil na Gräfenberku právě u doktora Schindlera. Současná podoba pramene je z roku 1999, kdy jej nechaly opravit a vyčistit Lesy ČR. Původní honosná výzdoba utrpěla po 2. světové válce. Okolo pramene vede trasa Stezky Vincenze Priessnitze a je zde umístěno její V. zastavení. Vydátnost pramene v posledních letech kolísá v závislosti na srážkách a suchu.

dokončení ze str. 1

Priessnitzovy metody, tři základní kameny zdraví i nyní. Je to prostě jako většina geniálních myšlenek. V návratu k jednoduchým přírodním prostředkům péče o zdraví člověka vidím hlavní odkaz Vincenze Priessnitze dnešku.

Chápe to našťásti i vedení Priessnitzových léčebných lázní, a. s. a hlásí se společně s desítkami zaměstnanců k Priessnitzovu dědictví posílenému o metody současné medicíny v duchu celostního přístupu k léčbě člověka. Ráda bych proto popřála společnosti a všem jejím pracovníkům, ať lázně nesoucí jméno jejich zakladatele prosperují a navrací zdraví, radost ze života těm, kdo je již ztratili, a přinášejí prosperitu celému našemu kraji. Pacientům pak vinšuji úspěšnou léčbu a příjemný pobyt v jedinečném prostředí Priessnitzových léčebných lázní.

Mgr. Bohumila Tinzová,
vedoucí Státního okresního archivu Jeseník

Z ODKAZU V. PRIESSNITZE LÁZEŇSKÝM PACIENTŮM

Charakteristiku osobnosti zakladatele lázní lze popsat těmito slovy: „Byl to praktický slezský sedlák, přitom geniální léčitel, pokorný žák přírody a mistr v užití její síly. Pro praktickou lékařskou vědu byl Vincenz Priessnitz opravdovým „Kolumbem“ – objevitelem nového světa.“

Dětství pana Priessnitze bylo mimořádně těžké. Když mu bylo 12 let, jeho otec oslepl, takže musel od té chvíle místo něj zastat práci v hospodářství. To mělo za následek, že do školy nechočil pravidelně. Učení mu vynahradila, sama zdejší příroda. Bratra Josefa ztratil v jeho 16ti letech. Další dva sourozenci se dožili jednoho roku. Ve 26 letech mu zemřela maminka po poranění býkem. Vincenz měl nejen těžké, ale i smutné dětství, zároveň byl však odmalá nadán mimořádným pozorovacím talentem a zvláštní genialitou.

Jedna z jeho myšlenek: „Tam, kde je dostatek vláhy, zeleně i slunce, se všemu lépe daří.“ Priessnitz poznal a sám na sobě vyzkoušel hojivou moc studené vody. Tento svůj objev nazval vodoléčbou. Používání studené vody bylo známo už od antického lékaře Hippokrata, kdy se voda používala pro pololázně, vodní stříky a masáže vodou. V. Priessnitz přinesl něco zcela jiného; na rozdíl od svých předchůdců, použil chladné vody a obkladů k léčení úrazů a snižování zvýšených teplot. Dodnes je prakticky používán Priessnitzův zábal, který se objevil například i v populárním československém filmu POSTŘÍŽINY. Ve své praxi vycházel Priessnitz z prvních reakcí pacientů na pokožce jejich těla a podle toho stanovoval postup léčby.

Jeho vodoléčba se stala úspěšnou a vyhledávanou. O ní a jejím objeviteli se psaly knihy a pojednání, vyšlo jich na 400 v mnoha jazycích, ponějvíce v němčině. Podle Priessnitzova vzoru se začaly zřizovat vodoléčebné ústavy v mnoha zemích Evropy.

Priessnitz brzy poznal, že to není jen voda, která léčí, ale že to je i zdejší ovzduší. Doporučoval svým pacientům procházky do okolních lesů, aby vyhledávali studánky a pili z nich dobrou horskou vodu. Také tento způsob léčby zakotvil v jeho lázních a dnes máme jako hmotný odkaz této metody v okolí více než 50 pramenů, které mohou i současní lázeňští hosté navštěvovat a pít z nich čistou a lahodnou vodu.

Priessnitz rozšiřoval vodoléčbu o další užitečné prvky. Byla to správná životospráva, spaní ve větraných místnostech, zákaz hovořit mezi sebou o svých nemocech, podporoval fyzickou aktivitu při užitečném štipání dříví, uklidu listí a sněhu. Tím se jako první na světě stal zakladatelem pracovní a pohybové léčby.

V neposlední řadě doporučoval, nabádal a doslova podporoval u svých nemocných, aby přijali vlastní odpovědnost a pěstovali vlastní vůli chtít se uzdravit! Věděl, že když se tyto prvky spojí s vodoléčbou, bude výsledek terapeutického procesu úspěšný.

V roce 1822, tedy před rovnými 200 lety, na těchto principech zakládá lázně, které nesou dodnes jeho jméno, a ve znaku mají lva jako symbol síly a zdraví. Léčba a vodoléčba spojená s přímou aktivitou pacientů, krásná příroda a lázeňského prostředí, to je odkaz, o který se i dnes snaží pečovat zdravotníci a personál lázní, v míře, ze které by pan Priessnitz měl jistě radost.

Jan Kratěna
starší průvodce lázní

JAK VYPADALA SOFIE PRIESSNITZOVÁ?

Ženám žijícím ve stínu slavných mužů je povětšinou dána společná takřka neviditelnost. Přitom jejich přínos do svazku manželského, a nemysleme tím pouze věno, býval v mnoha případech základem a odrazovým můstkem pro další růst těchto velikánů. Typickým případem je právě manželka jednoho z nejslavnějších rodáků našeho města Vincenze Priessnitze, tedy paní Sofie Priessnitzová. V minulém čísle jsme se zabývali jejím původem a charakteristikou, nyní její portrét doplňujeme druhou částí.

Kráska z Petersova akvarelu

K dispozici máme celkem tři, s malou obměnou čtyři její dobová vyobrazení. Prvním z nich je dvojportrét Vincenze a Sofie Priessnitzových namalovaný v pozdější době podle akvarelu portrétisty Peterse z r. 1836. Z podobizny shlíží krásná mladá žena souměrného oválného obličje rámovaného tmavými vlasy skrytými pod módním čepcem s mašlí po pravé straně krku. Mandlové oči a úzký nos s krásně tvarovaným chřípím, drobná ústa a labutí krk. Jde o sedící polopostavu, ale je patrné, že i šaty a šál přehozený přes rameno jsou poplatné dobové módě, biedermaieru. Jemnost portrétované osobnosti dokresluje drobné jemné ruce složené v klíně. Tato podobizna poměrně dobře odpovídá v minulém čísle citovanému nadšenému popisu Theodora Kolbeho z roku 1841. Předpokládala jsem původně, že jde o velice stylizovaný portrét, protože jeho pandán – portrét V. Priessnitze autorskou stylizací vykazuje. Ale právě Kolbeho popis Sofie mě přesvědčil o tom, že by nemuselo jít o pouhou stylizaci, ale o podobu mladé Sofie v celé její kráse.

Olejomalba z muzea

Druhým, resp. třetím zpodobněním Sofie je olejomalba visící v expozici v rodném domě V. Priessnitze v Lázních Jeseník. Jedná se opět o sedící polopostavu ženy v nejlepších letech oděnou v tmavý měšťanský šat s krajkovými vsadkami kolem krku a zápěstí. Souměrnou oválnou tvář lemují tmavé vlasy rozdělené uprostřed čela pěšinkou a skryté částečně pod zdobným čepcem taktéž měšťanského stylu. Zpod rovného obočí měkce hledí tmavé oči mandlového tvaru, které doplňuje úzký rovný nos s chřípím, které známe z portrétu v mládí. Celkový obraz oduševnělosti dotvářejí usmívající se ústa.

Rodinný fotoportrét

Její další podobu známe z období před narozením syna Vincenze Paula v roce 1847. Z té doby pochází daguerotypie celé tehdejší Priessnitzovy rodiny, na níž stojí po pravici svého muže ve věku přibližně 43 let. Zde již vidíme stárnoucí ženu smutných rysů v obličejí s poněkud vpadlými tvářemi v prostých měšťanských šatech se šálem kolem pasu. Dominantou obličje je rovný úzký nos s oním pro ni typickým chřípím a melancholickým pohledem mandlových očí. Ústa již ztratila svou plnost a nesou taktéž stopy melancholie či možná unavy. Jen vlasy jsou stále tmavé a husté, byť je opět zakrývá z velké části prostý světlý čepec uvázaný pod krkem na mašli. Sličný zjev mladších let vzal již téměř za své, celkově působí Sofie na tomto portrétu ustaraným a unaveným dojmem. Ještě je ale třeba dodat, že při zhotovování daguerotypie

bylo nutno setrvat v nehybnosti i třeba deset minut. Na pohodě fotografovaným osobám tato skutečnost zcela určitě nepřidala.

Pozoruhodná podoba s dcerou Sofií

Podle tvrzení současníků byla jejím mladším vydáním dcera Sofie, která na téže daguerotypii stojí po levé ruce V. Priessnitze. Má nos i ústa své matky a působí opravdu velmi půvabně. Podobu Sofie mladší máme dochovanou na několika fotografiích, z nichž jedna ji zachycuje již jako starší ženu; na ní je její podoba s matkou ještě patrnější, pouze výraz tváře je měkčí.

Bronzová tvář v prameni

Poslední, umělecky provedenou tvář Sofie Priessnitzové najde návštěvník lázní v podobě bronzové plastiky osazené na středovém kameni Sofiina prameně rekonstruovaného v roce 2020 v pravé části dnešní Ripperovy promenády. Autorkou je jesenícká sochařka Iva Svobodová Pretschová. Jde o jemnou stylizaci založenou na studiu dochovaných vyobrazení. Tvář půvabně mladé ženy pozvednutá k pramínku životodárné vody, v jejíž léčebné účinky Sofie Priessnitzová spolu se svým mužem neochvějně věřila, se mírně usmívá. A proč by také ne; lázně založené Vincenzem Priessnitzem stále plní svou funkci a vedou si velmi dobře, byť v poněkud jiném pojetí. A třeba ji také potěšilo, že se jí konečně, po více než sto šedesáti letech od uložení do rodinné hrobky, dostalo prvního náležitěho připomenutí a uctění její role v životě a práci génia pramenité vody. A já doufám, že i toto připomenutí přijme ona obdivuhodná žena, Sofie Priessnitzová, rozená Prißnitzová, s úsměvem.

Bohumila Tinzová

DR. MED. RUDOLF HATSCHEK, PRVNÍ ŠÉFLÉKAŘ PRIESSNITZOVA SANATORIA

Vodoléčebné lázně Gräfenberk procházely ve svém vývoji mnoha fázemi. Zakladatelské dílo přírodního lékařství Vincenze Priessnitze, které balancovalo na pomezí zázraku a módy, našlo úspěšné pokračovatele, kteří ho dokázali převést na vědecký základ tehdejší medicíny a dále rozvíjet. A platilo též, že Priessnitzův duch se jakoby vtělil do těchto lékařů. Šlo o mimořádně silné osobnosti, takřka „guru“ jak pro pacienty, tak personál sanatorií. Letošní XXII. svatočlávský seminář na téma Zdraví z kraje Vincenze Priessnitze, který tyto osobnosti připomene, se uskuteční ve čtvrtek 29. září 2022 od 8.00 hod. v Priessnitzových léčebných lázních v Jeseníku (Zimní zahrada Priessnitzova sanatoria).

Hatschekova studia

Prvním šéflékařem Priessnitzových léčebných ústavů byl Rudolf Hatschek, který se narodil 25. 5. 1865 v opavské židovské rodině, jež se již v liberálním prostředí asimilovala do většinové společnosti a kladla důraz na vzdělání. Rudolf po absolvování opavského gymnázia vystudoval medicínu na vídeňské univerzitě, odborné a praktické znalosti rozvíjel na I. lékařské klinice jako asistent prof. Hermana Nothnagela. Později působil na Neurologickém institutu Heinricha Obersteina ve Vídni. Po smrti Josefa Schindlera roku 1890 trávil letní měsíce na Gräfenberku, kde vykonával lékařskou praxi a pochopitelně nepřekvapivě se zabýval vodoléčbou v souvislosti s léčením neurologických onemocnění. Na zimní měsíce, po dobu nízké návštěvnosti lázní, se vracel do Vídně.

Šéflékař, akcionář a stavitel

V roce 1900 zakotvil v lázních na Gräfenberku natrvalo. Navíc po dobu nezletilosti Priessnitzova vnuka Vincenze Aloise (nar. 1872) byl pověřen po Dr. J. Hosanu správou lázní v Priessnitzově majetku. Spolu s Dr. Eduardem Emmelem pokračovali v směřování jejich předchůdce J. Schindlera a snažili se vodoléčbu vělenit do rychle se rozvíjejícího vědeckého pokroku v medicíně. Hatschek proto získával další zkušenosti na německých univerzitách v Berlíně, Vratislavi, Halle a Stockholmu. S pozitivním ohlasem se setkávaly i jeho odborné studie

publikované od roku 1894 v lékařských časopisech, jichž se uvádí na dvě desítky. Nebylo tedy náhodou, že byl vybrán do funkce šéflékaře nově zřízené společnosti Priessnitzovy léčebné ústavy v Gräfenberku. Dr. Hatschek se jako minoritní akcionář s vkladem 20 tisíc K, ale především jako jednatel společnosti zasloužil velkou měrou o vybudování Priessnitzova sanatoria, čímž gräfenberské lázně stvrdily své světové renomé. Proto také 28. července 1913 vítal před ním spolu se starostou Dr. Emilem Hauckem vzácnou návštěvu – habsburského arcivévodu Leopolda Salvátora. Na fotografii stojí po jeho levici, viditelně však není ve své kůži.

Životní výhry a prohry

Jeho soukromý život poznamenaly dvě události. Právě v roce 1913 byl Hatschekovi diagnostikován nádor na mozku a prodělal operaci. Pro toto onemocnění nesloužil v armádě. Ale během 1. světové války byl v lázních vojenský lazaret a za svou práci v něm obdržel Čestné vyznamenání Za zásluhy o Červený kříž II. třídy. Příznivým momentem bylo, že se oženil s katoličkou Marií Zislerovou (nar. 3. 9. 1887 v Steiner-Kirchenu) a od válečného roku 1916 získali domov na Gräfenberku čp. 78. Dne 10. 5. 1918 se jim v České Vsi narodil syn Rudolf.

V únoru 1921 nemoc znovu udeřila a byla příčinou, že Hatschek 31. května předčasně zemřel. Jeho odchodu želela jak odborná veřejnost, tak ho zaznamenal místní tisk Mährisch-schlesische

Presse a kronika Jeseníku. Pohřben byl na městském hřbitově na Husově ulici, jeho hrob se zachoval.

Po šéflékaři Hatschekovi byla v lázních přejmenována vyhlídková plošina pod lázeňskou promenádou nedaleko Maďarského pomníku nesoucí původně jméno Friedricha Mecklenburského. Výhlídka však byla stavebně několikrát upravována, nově označována, až jméno Hatschek naprosto vymizelo z povědomí lázní.

Květoslav Growka

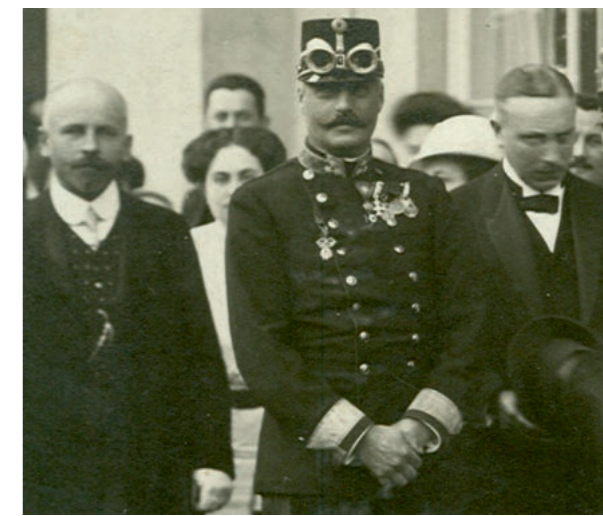

Foto: Rudolf Hatschek (první zprava) vítá před Priessnitzovým sanatoriem arcivévodu Leopolda Salvátora (SOKA Jeseník)

Paweł Szymkowicz - narozen 17. listopadu 1970 v Glucholazech. Průvodce po Sudetech a po Opolském vojvodství, licencovaný průvodce v ČR, školitel na kurzech turistických průvodců. Po mnoho let předseda Společnosti přátel Glucholaz. V roce 2000 na univerzitě v Opoli obhájil doktorát z historie disertační práci "Polsko-československý pohraniční konflikt v letech 1945-1947". Jeho výzkum se soustředí na dějiny České republiky a polsko-české vztahy se zvláštním důrazem na Slezsko. Je autorem několika desítek vědeckých článků, několika stovek populárně-naučných studií, publikoval v nakladatelstvích, "Opolské Slezsko", "Zwrot", "Nyskie Szkie Muzealne", "Ziemia Prudnicka", přispívá do vědeckého sborníku "Jesenicko", je účastníkem "Svatováclavského česko-polsko-německého setkání v Jeseníku".

Odkud k nám hosté z Polska přijíždějí? Jsou to hlavně obyvatelé nedalekého příhraničí, nebo také organizované zájezdy ze vzdálenějších míst? Dá se odhadnout, kolik polských návštěvníků přijíždí?

Je to tak, že do vašich lázní přijíždí opravdu velké množství polských turistů. Jezdí sem prakticky z celé Polské republiky. Odkud přesně, to záleží mimo jiné na ročním období nebo také na části týdne. O víkendech je zde určitě více turistů z příhraničí, jsou to buď obyvatelé nedalekých polských měst, nebo v nich ubytovaní turisté. V zimě přibývá návštěvníků z jiných částí Polska. Ti Jeseníky využívají k lyžování a nejčastěji přespávají na české straně hranice, mimo jiné také v lázních, nebo sem přijíždí třeba na oběd při návratu z lyží.

O víkendech je zde určitě více turistů z příhraničí, jsou to buď obyvatelé nedalekých polských měst, nebo v nich ubytovaní turisté. V zimě přibývá návštěvníků z jiných částí Polska.

Jaké jsou reakce Poláků na naše lázně?

Jako průvodce jsem tu mnohokrát cestoval a cestuji s polskými skupinami. Všem se zde líbí bez ohledu na roční období, ale nejhezčí je to tu na přelomu května a června, a pak samozřejmě na podzim.

Řada Čechů se až zde v lázních dovídá, kdo vlastně byl Vincenz Priessnitz. V polštině ovšem existuje slovo „prysznic“, a tak by obecně povědomí o této osobnosti mělo být u vás větší. Je to tak, nebo ne?

Postava Priessnitze je v Polsku prakticky neznámá. Snad jen v pohraničí o tomto „vodním doktorovi“ slyšelo více lidí. Procházím se s turistickými skupinami po kolonádě a probíráme Český i Maďarský pomník, vždy zmiňují také výše položený Německý pramen, a samozřejmě Polský pomník. U něj však vždycky upozorňuji, že úplně největší pomník Priessnitzovi postavili Poláci, ale není to ten,

NEJVĚTŠÍ POMNÍK PRIESSNITZOVÍ POSTAVILI POLÁCI Rozhovor s Pawlem Szymkowiczem

Pohled severním směrem z lázeňského kopce nabízí výhledy do širých polských rovin. Klienti našich lázní mohou v areálu často slyšet polštinu či vidět auta s polskými SPZ. Dá se říci, že mezi zahraničními návštěvníky areálu jednoznačně převládají právě občané Polské republiky. O jejich vztahu a historických vazbách k jeseníckým lázním jsme si povídali s průvodcem a historikem Pawlem Szymkowiczem z nedalekých Glucholaz.

na který se díváme, tedy kamenný obelisk s orlicí na vrcholu. Tím pomníkem je každodenně používané slovo „prysznic“. Slovo, které znamená jednak koupel, místo ke koupeli, jednak náčiní, které k ní slouží, tedy to sítko, ze kterého teče voda. V jiných jazycích nic takového není. V němčině, mateřštině Priessnitze, který byl sudetským Němcem, i když tento pojem v jeho době neexistoval, mají „Dusche“, v češtině máte „sprchu“. Vznik slova „prysznic“ je zásluhou polských hostů gräfenberských lázní, jak těch, kteří sem přišli ještě za života tvůrce moderní vodoléčby, tak i po jeho smrti, tedy po roce 1851.

Největší radost a zpočátku i údiv vyvolávají otáčecí lavičky na promenádě. Všichni říkají, že je to skvělý nápad.

Kromě otisků polské národní historie, jak reagují účastníci zájezdů, co je zde dále oslovuje?

Největší radost a zpočátku i údiv vyvolávají otáčecí lavičky na promenádě. Všichni říkají, že je to skvělý nápad. Působivé je samozřejmě i panorama Jeseníků. Český pomník je překvapením především pro obyvatele Poznaně a jejího okolí. Může za to postava hraběte Edwarda Raczynského, zakladatele poznaňské vodáry. Hrabě byl na Gräfenberku častým hostem a nechal v Poznani postavit pomník s Priessnitzovým medailonem a sochou řecké bohyně Hygie, podobný jako Český pomník od Myslbeka na začátku kolonády.

Je pravda, že někteří Poláci právě kvůli polskému názvu pro sprchu považují Priessnitze za svého krajana, za člověka, který měl polskou národnost?

O Priessnitzově polské národnosti jsem nikdy neslyšel. Kdysi jsem narazil na článek, rád bych zdůraznil, že pouze jeden, ve kterém bylo napsáno, že koncovka příjmení - itz, by napovídala jeho slovanskému původu. Jsou to samozřejmě pohádky, které se hodně vyprávěly před rokem 1989, bez ohledu na fakta. Ty jsou však takové, že Priessnitz byl poddaným Habsburků, nejprve první německé říše a později rakouského císařství. Byl to obyvatel Sudet, ať už se nám slovo "Sudety" líbí nebo ne. My v Polsku s tím problémy nemáme a zdá se, že v Česku už tento výraz také nikoho nepohoršuje.

V Glucholazech, odkud pocházíte, máte také lázně. Je zde nějaká spojitost s lázněmi na Gräfenberku? Glucholazy, tehdy Bad Ziegenhals, byly v letech 1875-1945 lázeňským městem. Po válce už tento statut nedostaly. I zde se využívala vodoléčba, ale na základě procedur bavorského kněze Sebastiana Kneippa. Pamatujeme však, že Kneipp pouze vylepšil postupy vyvinuté dříve Priessnitzem. Pacienti dnes přijíždějí do Glucholaz na rehabilitaci kardiologických a plicních onemocnění, k tomuto účelu máme speciální oddělení v glucholazských nemocnicích. Máme ještě něco společného s Lázněmi Jeseník? Samozřejmě, je to lázeňský park, který byl revitalizován zároveň s vaším balneoparkem. Díky podpoře z Evropského fondu pro regionální rozvoj a díky spolupráci města Glucholazy se Společností Vincenze dnes můžeme dnes využívat tato krásná místa v Jeseníku i Glucholazech.

Každý rok 11. listopadu se u nás na Ripperově promenádě objevují u Polského pomníku věnce s polskými barvami a koná se malá slavnost. Můžeš našim čtenářům, kteří tolik neznají polskou historii, přiblížit, a jakou akci se jedná a proč se koná právě zde, za vašimi hranicemi?

11. listopad je tím, čím je pro Čechy 28. říjen. Turistická rallye z Glucholaz do Jeseníku je moje iniciativa, můj nápad. Zaujala mě činnost místního spolku „Brontosaurus Jeseníky“, jehož členové obnovili Polský pramen. Mimochodem u toho našli dopis, který tam v roce 1887 ukryli tehdejší polští pacienti lázní, pacienti, kteří byli také politickými aktivisty za polskou nezávislost. Nezapomínejte,

že Polsko tehdy neexistovalo. Bylo součástí Ruska, Pruska a Rakouska-Uherska. V Rakousku měli o něco větší autonomii než v područí dalších dvou mocností. Přijížděli na Gräfenberg, ještě za Priessnitzova života. Bylo to po porážkách národních povstání v letech 1831, 1846 nebo 1848, kdy emigrovali do západní Evropy. Později zde pobývali jako pacienti, kteří používali postupy vyvinuté Priessnitzem, ale zároveň si vedli i vlastní politiku. Do roku 1945 se Glucholazy, odkud pocházím, nacházely v Německu. Nenajdeme tam žádné památky související s bojem za polskou nezávislost v roce 1918 a dříve. Paradoxně je takové místo na druhé straně hranice, v lázeňském městě Jeseník. Navrhl jsem tedy, že v den znovunabytí nezávislosti uspořádáme Sraz pěších turistů u „Polského pomníku“ na kolonádě v Jeseníku. Od roku 2015 takto šlapeme, hezky pěšky, těchto 20 km. Jsme rádi, že nás svou přítomností vždy poctí i starostka Jeseníku, i když pro Čechy je to jen obyčejný pracovní den.

Glucholazy byly v letech 1875-1945 lázeňským městem. Po válce už tento statut nedostaly. I zde se využívala vodoléčba na základě procedur bavorského kněze Sebastiana Kneippa.

Jaká bývá účast na tomto pochodu? Převyšuje počet těch, kdo šlapou pěšky počet těch, kdo přijíždí autem či busem?

Nejvíce lidí se zúčastnilo v roce 2018, ke stému výročí polské nezávislosti. Při této příležitosti jsme chtěli, aby

nás bylo 100, jdoucích pěšky z Glucholaz. A nakonec nás tenkrát tu dvacetikilometrovou trasu zdolalo 117. Další několik desítek lidí přijelo do Jeseníku autem nebo autobusem. Později bohužel přišla pandemie a rallye musela být přerušena. Až loni, v roce 2021 se akce mohla znovu konat. Mnohem více lidí dává přednost tomu, že jdou pěšky. Nechci se chlubit, ale v tento Polský den nezávislosti bývá u Polského pomníku v Jeseníku více lidí než na podobných oslavách v Glucholazích.

Jaký je tvůj osobní vztah k lázním, Priessnitzovi, Gräfenberku? Máš v Jeseníkách/České republice nějaké další oblíbené lokality?

Na Gräfenberg jezdím moc rád. Vždy se tu cítím skvěle, využívám možnost balneoterapie v balneoparku, chodím na Studniční vrch. S rodinou jsme chodili koupaliště, moje dcera se tu naučila plavat, když jí byl rok. Miluji celé Jeseníky, Praděd, Biskupskou kupu, Rejvíz. Fascinuje mě historie těžby zlata v okolí Zlatých Hor. Letos dokonce vyšel můj průvodce po polských a českých hornických stezkách v tomto regionu. Mám také mnoho oblíbených míst po celé republice, na prvním místě je Praha, kde mám od roku 2008 licenci průvodce městem. Letos jsem pro turisty z Prudniku uspořádal zájezd do západních Čech, navštívili jsme Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Loket, Cheb, Žatec, ale navštívili jsme i Lidice, kde jsem u "Dětského pomníku" od Marie Uchytlové vyprávěl tragickou historii této obce. Mám rád jižní Moravu, Pálavu a tamní víno. Všechno jsou to úžasná místa, ale nejkrásnější je v Jeseníkách.

KAPLI ZKRÁŠLÍ NOVÁ VITRÁŽ

U příležitosti letošního dvousetletého výročí založení lázní se Priessnitzovy léčebné lázně a Společnost Vincenze Priessnitze rozhodly zvelebit a zkrášlit místo posledního odpočinku zakladatele lázní. Do kruhového okna v kapli nad hrobkou Priessnitzovy rodiny bude na začátku října umístěna nová vitráž od výtvarnice a vitrážistky Ivety Strnadové z Vrbna pod Pradědem.

„Kulaté okno v západním štítu kaple Nanebevzatí Panny Marie nad kryptou s ostatky Vincenze, Sophie a Karoliny Priessnitzových je takovou malou záhadou.“ říká průvodce a historik lázní Jiří Glabazna. „Nevíme, zda v něm vůbec kdy nějaká vitráž byla. Pokud ano, tak se zřejmě v dobrém stavu nedočkala poválečného období a byla pak nahrazena obyčejným čířým sklem. Anebo, a to je také reálná varianta, se při stavbě kaple výroba vitráže odložila na později, což se dělo běžně i u jiných sakrálních památek, a poté už k realizaci nedošlo. Ani historické fotografie místa nepomohly tuto záhadu vyřešit, tento detail z nich kupodivu není patrný.“

V každém případě působí kulaté okno s čířou výplní v kamenném novogotickém díle nezvykle „prázdně“ a letos na podzim bude nahrazeno barevnou rozetou podle návrhu paní Ivety Strnadové z Vrbna pod Pradědem. Jedna ze dvou nejcennějších stavebních památek v areálu lázní se tak dočká dalšího zkrášlení a dá se říci, že bude po dlouhých letech „kompletní“, tedy se vším, co k novogotickému charakteru památky patří.

„Předpokládáme, že pohled na průčelí kaple zvenku bude díky vitráži ještě příjemnější, než je dnes. Ale hlavně, že barevné sklo při odpoledním a večerním

slunci novým způsobem rozsvítí interiér kaple. Už se na to všichni těšíme, slavnostní představení tohoto nového prvku kaple chystáme v rámci Priessnitzova týdne na začátku října.“ dodává obchodní ředitelka lázní Kateřina Tomášková. „V současné době je vše vyměřeno, máme vyrobený i nový rám z rukou pana Václava Furmánka a již se pracuje na vitráži. Jsem také ráda, že tato výzdoba vzniká zde, v našem kraji, pod rukama místních lidí.“

O vzniku vitráže budeme podrobně informovat v zimním čísle novin, kde také přineseme rozhovor s autorkou Ivetou Strnadovou.

FEJETON

Darovač
Ukrajinu

Je to už paru roku, co u nas v lazňach začali robiť dva synci z Ukrajiny, Jurij a Andrej. Ledacos sme jim svěřili, všeccko zrobili dobre. A obyčejně v tak kratkym čase, že i synci z technicke čtyř hlavama krutili, že to baj je možne so schnell. No ale něvydrželi dluho, odvezla je cizinecka policija, bo měli jakysik prušvih, místo českých maďarske arbeitviza.

Jak o tym dneska přemýšlam, pravim sam sobě, že sme tedy zas v tych našich lazňach předběhli dobu. Bo věil by si už žadny přeškoleny celnik nic podobneho ku nim nědovolil! Ani ty viza od Orbana by Jurij s Andejem něpotřebovali! Žlutomodra vľajka by ganc stačila, hnali by s ěm policiju kvapem z Grafenberku jak Prinsic Rotšilda!

Je to tak, ľudže, z moji rodne Prajszke se jezđilo do Rajchu žadač o německy pasport, ko by pomyslel, že aji uplně inše statni příslušnstvi přidže do mody pro jednodušji rajzovani po Evropě.

Nuž ale není to jednoduche se zorientovač v te nove ukrajinske tematicke. Leckery občan je zmateny, tajak jeden muj kamoš znamy z jižni Moravy. Idže v tym jejich stadtu po parku a vidži inzerat: „Daruj něpotřebovaně jizdni kolo potřebnym uprchlikum z Ukrajiny“. Tak pokyve hlavum a doma cely barak prohledava horem dolem, až přidže ve sklepě na sice ganc stary, ale funkčni a pojizdny bycikel s fajnym gepektregerem. Prostě staru dobrou „ukrajinu“, jak se u nas pravi. Oprašil ju, naolejoval a šel darovač. Ale zle pochodil. Že pry take stare šroty v centru pomoci neberu. Pokrčil ramenama a jak druhý deň šel znovu tym parkem, připsal fixum na ten inzerat vedle „Daruj jizdni kolo“ ešte dovětek „ALE NI UKRAJINU!“ No ale tym to něskončilo, bo jakysik uvědoměly aktivista ho u teho vidžel a obořil se naň nejhrubšim způsobem. Že pryje proruský agent a nepřitel statu, a že za taky politicky nezpusobily napis ho nahlasi na uradě a skonči v lochu! Ždne vysětlovani, že idže enem o typ byciklu, něpomohlo. Tož byl chvilu nasrany na cely svět, že chtěl pomoct a budže isto mječ opletačky se zakonem.

Co dodač? Že nezahorňkul ten člověk a věil, jak doba veli, vysvětluje a prosazuje zašlu slavu kol ukrajina. Přišel na genijalni myšlenku – uspořadač ten naš každoročni cyklisticky Zavod v příštím ročníku – na starych dobrych ukrajinach! Na ukrajinach za mir na Ukrajině! At' mladji synci cyklisti ukažu, co v nich je, až budu deptač do kopca! A žadna depilace haksen!

Ani tolik meaniku a servisnich vozu něbudže potřeba, bo tym typ kola vydrži naprosto všeccko. Aji mizerna divacka učast by se zvyšila, bo taky pelton ešte svět něvidžel! Tak v příštím roce, ukrajinam zdar!

občan Gräfenberku původem z Prajszke

ZVEME NA 15. ROČNÍK KONFERENCE
S ODKAZEM VINCENZE PRIESSNITZE

Tradiční říjnová konference o významu lázeňské péče se letos v našich lázních uskuteční od 7. do 9. října 2022. Po dvouleté přestávce se znovu se svými příspěvky představí odborníci z oborů medicíny, balneologie, zdravého životního stylu. Tématem konference, která se koná v kontextu dvousetletého výročí od založení lázní v roce 1822 je „Nezastupitelnost vody v lázeňství.“

Konferenci připravuje Společnost Vincenze Priessnitze z.s. ve spolupráci s Priessnitzovými léčebnými lázněmi a.s. Jejím cílem je uskutečnění již tradičního setkání jak odborné, tak laické veřejnosti k problematice významu lázeňství v rámci komplexní zdravotní péče a významu vody a přírodních léčivých zdrojů pro posílení imunity každého člověka. Vzdělávací akce je pořádána dle Stavovského předpisu ČLK a zařazena do systému celoživotního vzdělávání odborných společností ČAS a UNIFY ČR.

Páteční program 7.10. chceme zaměřit na zviditelnění významu zdravého životního stylu, přírodní léčby, pohybové terapie, vodoléčby a dalších oblastí prospěšných člověku formou praktických ukázek, workshopů a předávání zkušeností. V sobotu 8.10. se uskuteční odborné přednášky v Zimní Zahradě sanatoria Priessnitze a v neděli ráno můžete na vlastní kůži pocítit účinek pohybové terapie v přírodě včetně instruktáže.

Vedle odborných přednášek jsme pro Vás připravili tradiční doprovodný program související se zakladatelem lázní Vincenzem Priessnitzem a jeho odkazem. Součástí konference budou také kulturní a společenské akce, které vyvrcholí v sobotu večerem koncertem skupiny Melody Makers s frontmanem Ondřejem Havelkou.

RYZÍ PIVO Z HOR
V PRIESSNITZOVÝCH
LÉČEBNÝCH LÁZNÍCH

Nejen životadárná horská voda teče z našich lázeňských pramenů, ale nyní i ryzí horské pivo proudí z našich pivních výčepů. A nejen z nich. U příležitosti 200letého výročí založení Priessnitzových léčebných lázních jsme navázali novou strategickou spolupráci s regionálním pivovarem Holba, který v Jeseníkách vaří pivo již bezmála 150 let. Věříme totiž, že voda z Jeseníckých hor dokáže nejen léčit, ale že se také dokáže proměnit i ve skvělé horské pivo, které ocení všichni milovníci zdejšího kraje. Základem nové výčepní nabídky je Holba Šerák 11°, která v roce 2021 vyhrála cenu nejlepšího piva České republiky v soutěži World Beer Awards a dále ocenění nejlepší tuzemské jedenácky roku 2021 podle Českého svazu pivovarů a sladoven. Na čepu jej skvěle doplňuje exkluzivní a velmi oblíbený ležák Holba Keprník 13°, což speciál vyrobený z Jeseníckého horského chmele. Samozřejmostí je i doprovodná nabídka balených alkoholických a nealkoholických piv s příchutí horská bylinka a sezónní nabídka Holby polotmavé. A aby toho nebylo málo, rozhodli jsme se, že si ve spolupráci s pivovarem Holba necháme uvařit novou edici oblíbeného lázeňského piva Priessnitze. Těšit se můžete na prémiový 12° světlý ležák, který bude od července k zakoupení na našich lázeňských provozech, obchůdku, minibarech i eshopu.

A jak jinak se na závěr rozloučit než starým dobrým pivovarským pozdravem, kterým si pivovarníci přáli, aby se várka piva dobře uvařila – Dej Bůh štěstí!

S úctou
Ing. Tibor Macík
ředitel stravovacího úseku

TIP NA VÝLET

LESYČR
Osada
Josefová

Osadu Františkov naleznete v údolí říčky Branná, nedaleko silnice spojující Hanušovice a Jeseník. Jde o jednu z mnoha malých vesniček v okolí hradu Kolštejn, které vznikly na Lichtenštejnském panství ve 13. a 14. století. Některé z nich už dnes připomínají jen zarostlé základy domů nebo osamělé kříže v lese.

Lesní cesta Františkov – Josefová vede podél říčky Hučavy vzhůru, tak jak kdysi postupovalo osídlování těchto horských údolí. Z rozcestí „Josefová“ zahlédnete starou dřevěnou hájovnu, která je posledním stojícím domem osady, která byla založena v roce 1732 jako sklářská huť. Dnes její existenci dokládají jen rozvaliny několika domů a informace na panelech naučné stezky, kterou v roce 2015 vybudoval podnik Lesy ČR, Lesní správa Hanušovice. V rámci projektu financoval podnik Lesy ČR také obnovu kapličky, očištění a úpravy základů bývalých domů a rekonstrukci fragmentu lesní úzkokolejné trati na svázení dříví. Trať byla vystavěna v letech 1896 až 1897 v pravé části údolí potoka Hučavy. Začínala ve Františkově, směřovala ke skládce dřeva u Büchackerova mlýna, až do Josefově. V okolí cesty jsou na mnoha místech ještě rozzeznatelné ručně budované úvratě, pečlivě skládané tratě a kamenné můstky pro úzkokolejku.

Podnik Lesy ČR, financoval v roce 2016 vydání odborné publikace „JOSEFOVÁ, Zapomenutá perla sklářství v Jeseníkách“, kterou zpracoval Mgr. Pavel Mareš, autor odborných textů pro naučnou stezku Josefová. Více na <http://www.neu-josefsthal.cz/cz/>

Osadou Josefová je možné projít po zelené pěší trase KČT a pokračovat až na hrad Kolštejn v Branně nebo se vydat opačným směrem na vrchol Vozka a dál až na hlavní hřeben Hrubého Jeseníku.

LC Františkov - Josefová, délka 4,8 km, Cesta s příběhem č. 103

Od 1.4.2022 je cesta označena speciálními dřevěnými označnickými s QR kódem pro získání informací k lokalitě. Více informací k „Cestám s příběhem“ – web: www.lesy.cz

Hana Komárková, Lesy ČR

POKRAČUJÍCÍ MODERNIZACE LÁZEŇSKÝCH JÍDELEN

V první polovině letošního roku proběhla významná investiční akce spojená s modernizací lázeňské jídelny v sanatoriu Priessnitze. Historická jídelna zdobená secesními prvky z období belle époque je rozdělena do dvou samostatných částí, které již od svého počátku sloužily ke stravování klientů sanatoria Priessnitze. První z nich je vyhrazena pro stravování klientů na komplexním lázeňském pobytu a druhá je určena pro stravování hotelových hostů. V obou jídelnách již standardně podáváme stravu rautovou formou, avšak zázemní svými parametry a stářím již nevyhovovalo požadavkům na moderní rautové stravování. Oslovili jsme proto regionálního specialistu v oblasti gastronomie, společnost Gastro Mach, která nám navrhla, vyrobila a instalovala zcela

nové samoobslužné rautové pulty, vybavené špičkovou technologií, přesně odpovídající našim potřebám. V oblasti použitých materiálů jsme přitom rovněž zůstali věrni regionálním zdrojům. Pulty jsou totiž osazeny přírodní žulou od firmy Kámen Becke ze Supíkovic a dřevěné obložení zajistilo truhlářství Truwork z Jeseníku. Vznikl tak stylový a zároveň plně funkční celek zakázkového gastronomického vybavení, který citlivě zapadá do celkového konceptu našich lázeňských jídelen. Modernizace však neskončila jen u výměny pultů. Na jídelnách bylo dále potřeba provést výměnu již nevyhovujících běhounů, které lemují obě jídelny a zajistit výmalbu prostor, obměnu okenních textilií, ubrusů a další drobné opravy již dosluhujících zařizovacích a interiérových prvků.

A abychom náš koncept moderně koncipované lázeňské jídelny přivedli k úplné dokonalosti, umístili jsme do vstupu jídelny také moderní elektronické vyhodnocovací zařízení spokojenosti, kde mohou klienti ohodnotit, jak jim jídlo v daný den chutnalo. Získáváme tak okamžitou a velmi cenou zpětnou vazbu, kterou využíváme k dalšímu plánování a řízení gastronomických provozů. Denně získáváme kolem 300 hodnocení při průměrné spokojenosti převyšující 90%. Jsme proto velmi rádi, že se klientům naše jídelny nejen líbí, ale že jim zde i tradičně chutná.

Ing. Tibor Macík
ředitel stravovacího úseku

XX. ROČNÍK SVATOVÁCLAVSKÉHO SETKÁNÍ
NA TÉMA ZDRAVÍ Z KRAJE VINCENZE PRIESSNITZE

Vlastivědné muzeum Jesenicka, p. o., Státní okresní archiv Jeseník, Společnost Vincenze Priessnitze, z. s., a Městská kulturní zařízení Jeseník opět znovu na každoroční svatováclavské setkání, které proběhne ve dnech 28.–29. září. Pro letošní rok se tématem stal nejdůležitější atribut, ba přímo předpoklad samotné lidské existence, jímž je bezesporu zdraví.

Jak káže tradice, akce započne ve středu 28. září v kostele v Bílé Vodě, kde v ranních hodinách proběhne mše svatá a pietní akt k uctění památky řádových sester, které sem internoval komunistický režim.

Druhého dne 29. září ráno pak již započne hlavní část setkání v podobě odborného sympozia konajícího se v Zimní zahradě Priessnitzových léčebných lázní. Na něm postupně vystoupí

vlastivědní badatelé z Jesenicka i mimo region, kteří přednesou výsledky svého bádání v oblasti historie i současnosti jeseníckého zdraví. Ani letos nebude o mimořádně zajímavá témata nouze. Účastníci se tak např. dozví o životních osudech šéflékařů jeseníckých lázní v meziválečném období, dějinách místní nemocniční péče, bylinách objevujících se v protokolech čarodějnických procesů nebo si vyslechnou povídaní o vidnavském

rodákovi dr. Adolfu Lorenzovi a jeho fenomenální léčebné „tour“ napříč Spojenými státy. Tematicky neopomeneme ani šumperskou a bruntálskou stranu hor.

Výstupem oblíbené konference – na niž je vstup bezplatný a bez nutnosti předchozí registrace – bude tradiční svatováclavský sborník, v němž jsou jednotlivé referáty několikanásobně rozšířeny do odborných studií, opatřených obrazovým

materiálem i prameny. Odpoledne se pak budete moci přidat ke komentované prohlídce výstavy Vlastivědného muzea Jesenicka o dějinách nemocniční a lázeňské péče Jesenicka. Jednotlivé časy budou včas upřesněny na stránkách muzea, archivu, lázní či Města Jeseník. Tedy na viděnou v září!

Matěj Matela
Vlastivědné muzeum Jesenicka

V každém vydání lázeňských novin přinášíme některé ohlasy našich hostů, tentokrát k nám do redakce přišel rozsáhlejší text, který jsme se rozhodli publikovat na této straně zároveň s rozhovorem, který vyšel nedávno v rámci pravidelné rubriky v městském zpravodaji „Naše město“.

JESENICKÝ „PAN BROUČEK“

V léčebných lázních Jeseník jsme letos byli už popáté. Stejně jako naši rodičové jsme si pobyt v této oblasti zamilovali a vždy se sem rádi vracíme. Jeden z nečistějších vzduchů v Evropě, historicky všeobecně známé vodoléčebné procedury Vincenze Priessnitz a úžasná pohoda na kopci nad Jeseníkem s přímým pohledem na vzdálený Praděd a bližší panoráma Keprnicku a Šeráku nás opravňují užívat si pobyt kolem pramenů, máchání se v ledových vodách horských potůčků a pramínek, zkrátka kochat se vším, co příroda vytvořila a poskytuje návštěvníkům a pacientům plnými doušky. Byli jsme zde na pobytu v zimě, na jaře i v létě. Máme tedy co srovnávat a můžeme konstatovat, že vždy tu bylo jinak, doopravdy jinak, ale vždy krásně. Rádi bychom v následujícím textu vyzdvihli práci jedné důležité osobnosti, která má na tom, že je zde krásně, nemalý podíl.

Po celou dobu těch pěti let a sezon, strávených v jeseníckých lázních, jsme obdivovali a obdivujeme nejen úroveň medicínskou na Gráfenberku, ale především čistotu a eleganci při udržování a organizaci pořádku ve všech prostorách lázní. Překvapivý a stále kvalitou rostoucí je též kulturní a společenský život v lázních. Špičková, až profesionální je hodnota různých přestavení a produkcí, ať už literárních, uměnovědných či přírodovědných, přednášek, filmů a dalších programů. Sahrávají zcela jistě v životě a pobytu pacientů nezapomenutelný dojem.

Většinu pobytů jsme sledovali nenápadně se pohybujícího človíčka s vizáží a formou pohybu nápadně připomínajícího pana Matěje Broučka, hrdiny románů Svatopluka Čecha.

Většinu pobytů jsme sledovali nenápadně se pohybujícího človíčka s vizáží a formou pohybu nápadně připomínajícího pana Matěje Broučka, hrdiny románů Svatopluka Čecha. Tento klidně a rozvážně se pohybující pán se v roce 2018 prezentoval dokonale zvládnutým sólovým zpěvem s orchestrem Old Time Jazz Band a stal se tak objektem našeho zájmu, protože tu hudbu již od mládí posloucháme a obdivujeme. Produkci jsme byli doslova uneseni a řekli jsme si, že tohoto sympatického pána si budeme i nadále všimati. Ale až letos jsem si dodal odvahy, soukromě jsem jej oslovil a provedl nenápadný pokus o kontakt, čímž jsem snad položil základ našeho přátelství. Následně jsem poznal i se svou paní šarmantního človíčka, který jako by pocházel z rodiny Primavesiů, která v minulých stoletích sehrála v Olomouci a na Severní Moravě velmi významnou roli rozsáhlým podnikáním v potravinářských podnicích, v bankovníctví, v sociálních službách, mimořádnou podporou kultury a styky v oblasti

umění. Jejich secesní vily v Olomouci a Koutech nad Desnou zdobily díla Gustava Klimta či Antona Hanaka a dalších známých umělců secese. Zde je patrná paralela s životem a prací pana Františka Surmíka, hybatele kultury v lázních i celém Jeseníku. Vše najednou do sebe zapadá. Průběh několika století secese v Olomouci, Prostějově, Brně a Praze, stejně jako průběh příběhu pana Matěje Broučka několika stoletími až do doby husitské, a dílo a činnost pana Františka s hudbou několika století, jeho přínos a vliv na Jeseníku. A nejen zde, za horami, ale i na Moravě, v Čechách i v zahraničí.

Vše najednou do sebe zapadá. Průběh několika století secese v Olomouci, Prostějově, Brně a Praze, stejně jako průběh příběhu pana Matěje Broučka několika stoletími až do doby husitské, a dílo a činnost pana Františka s hudbou několika století, jeho přínos a vliv na Jeseníku.

František svůj život započal narozením do rodiny zaměstnance Baťova podniku ve Svitu pod Tatrami, konkrétně narozem v Seredi. Dále pak studoval na různých školách po Slovensku, až skončil studiem v Bratislavě, kde se poznal a spřátelil s Laco Déczim. Spolu pak studentsky hráli v bratislavských klubech, aby pak působili v Praze v orchestru Karla Krautgartnera (Laco) a Brně (František). Významná pro celou uměleckou dráhu byla Františkova osobní účast na mezinárodním festivalu mládeže ve Finsku v roce 1962. Zde poznal zajímavou skupinu mezinárodních hvězd, se kterými se přátelí dodnes. Pak se František posunul blíže Moravě, působil v proslulém orchestru Gustava Bromy.

Františkova pouť šla dál i přes brněnský BROLn a s ním sjezdil celou Evropu. Zde také poznal Jana Slabáka a Jarmilu Šulákovou, na kterou má taktéž nezapomenutelné vzpomínky. Byla to vzácná a skromná umělkyně, kterou jsem také poznal osobně. Vždy, když vlak zastavil ve Vsetíně a naše děti se první hrnuly do prodejny Supraphonu, kde celý život prodávala a obšťastňovala svým úsměvem a veselou valašskou náladou kolemjdoucí. Mezi Františkovy přátele patří též oba pánové Slováček, Ondřej Havelka a další známí umělci, jako například Petr Benda.

Vrátíme-li se k pouti s Laco Déczim, můžeme prozradit, že oba se znají přibližně sedmdesát let, občas si i telefonují mezi New Yorkem a Jeseníkem,

občas se i vidají u kamaráda v malém pivovaru v Ostružně. Mohli by si spolu i zahrát a zapívat v lázních. To by byla BOMBA! Rádi bychom se na to spojení kamarádů i přijeli podívat, až z Olomouce. Snad se to někdy podaří! Věříme tomu!

Platí u něj totéž, jako u Michala Tučného, tedy, že širší člověk má i srdce široké!

Několikrát jsme měli možnost vidět Laca Décziho na vystoupení v Olomouci. Rádi máme jeho muziku a výkony s trubkou s vlastní skupinou Jazz Cellula New York. Je to člověk vysokého umění a vtipných fórků, které se spolu s nevšedními mezinárodními zážitky velmi dobře poslouchají.

František je stejného zrna, vtipky s bohatými zážitky, okofeněnými rozsáhlými vzpomínkami a uměleckou kvalitou. Platí u něj totéž, jako u Michala Tučného, tedy, že širší člověk má i srdce široké! Je elegantní, klidný a citlivý, což jsme měli možnost poznat hned při prvním setkání po koncertě, na němž vlivem pokročilého nachlazení nepředvedl slibovaný „Klobouk ve křoví“, známou píseň Voskovce, Wericha a Ježka. Při ranním odchodu na rozcvičku před sanatoriem Priessnitz (František chodí do práce vždy brzy z rána, aby všechno stihl a uspořádal) uctivě políbil ruku mé ženy, jakoby se ocitl v dobách Oldřicha Nového, který byl mimochodem také častým pacientem lázní v Jeseníku.

Jak již bylo psáno, spolu s několika soubory projel téměř celou Evropu a svůj neškolený, ale originální hlas v rozsahu téměř tří oktáv předvedl a dosud předvádí, jak doma, tak i v zahraničí, organizuje či spoluorganizuje dění doma v Jeseníku, v lázních na Grafenberku, ale třeba i v Polsku, kde se svými přáteli prezentuje českou muzikálnost a cit pro soužití lidí různých směrů a národností, který buduje a rozvíjí na polích jeho širokého a dlouholetého zájmu.

Spolu s několika soubory projel téměř celou Evropu a svůj neškolený, ale originální hlas v rozsahu téměř tří oktáv předvedl a dosud předvádí, jak doma, tak i v zahraničí, organizuje či spoluorganizuje dění doma v Jeseníku, v lázních na Gráfenberku, ale třeba i v Polsku.

Velký dojem na nás za dobu opakovaného pobytu v Jeseníku udělala častá produkce studentů Lidové školy umění v Jeseníku. Počínaje drobnými

koncerty čtyř či pěti hudebníků třeba na terase U Vinca přes velkou produkci při slavnostním zahájení sezóny až po velkolepé a slavnostní koncerty v Kongresovém sále. Před třemi lety jsem měl možnost na návštěvě v lázních přivítat mého bratra s ženou a jejich třiletým vnukem. Malý Eliáš byl přímo u vytržení, poprvé viděl takto provedený živý koncert se všemi nástroji velkého dechového orchestru. Potřikrát jsem se musel vrátit do sálu, na mých ramenou viděl všechny muzikanty a doslova hltal melodie a tóny dětských hudebníků z Jeseníku! I tento zážitek byl výsledkem Františkovy práce, která dává příležitost mládeži a dětem, aby byly odborně vedeny a rozvíjeny v tom duchu, ve kterém on sám po dlouhá léta vyrůstal a působil.

Budí mu za to dlouholeté působení v kultuře na Jeseníku a širokém okolí, slovy Oty Pavla ve filmu Zlatí úhoři, „věnec dán!“ A snad někdy v budoucnu postaven i pomník. Jako panu Vincenzi Priessnitzovi za jeho působení na lidi, jež bylo již dříve oceněno Zlatou medailí za zásluhy se stuhou od rakouského císaře Ferdinanda.

Ing. Martin Skutka
Olomouc

František s Ivou Janžurovou na předání Ceny Olomouckého kraje za celoživotní přínos v oblasti kultury

LÁZNĚ JESENÍK OČIMA NÁVŠTĚVNÍKŮ:

PŘIJELA JSEM K VÁM JAKO TĚLO BEZ DUŠE

Kdo a odkud jste?

Jsem Eva ze západních Čech, z menší vesnice nedaleko Plzně, kde žiji s manželem a dcerou. Mám středoškolské vzdělání, pracovala jsem v Německu, pobývala ve Spojených státech jako au-pair a působila také jako obchodní zástupce menší firmy. Již delší dobu jsem v domácnosti a pečuji o rodinu. Mám invalidní důchod 3. stupně.

Co Vás k nám přivedlo? Jak dlouho sem jezdíte?

V roce 2002 se u mě rozvinulo psychické onemocnění, tzv. schizoafektivní porucha, depresivní typ. Poprvé jsem v Lázních Jeseník byla v roce 2003 a od té doby jsem zde byla již několikrát.

Jak probíhala Vaše první návštěva? Pomohl Vám pobyt v našich lázních?

Při své první návštěvě jsem byla něco jako chodící mrtvola. Dalo by se říct, že jsem si připadala doslova jako tělo bez duše. Byla jsem opravdu ve velmi špatném stavu, s hlavou plnou pesimistických myšlenek. A tak jsem moc krásu zdejšího prostředí ani nevnímala, byla jsem tak maximálně schopná obejít kolonádu. To byl pro mě tenkrát téměř nadlidský výkon. Měla jsem ale velké štěstí na lidi, jak na personál, tak na spolupacienty,

kteří si mě „vzali pod křídlo“. Nesmírně mi také svým lidským a odborným přístupem pomohl pan primář Novotný.

Jak probíhá Váš pobyt dnes?

Můj zdravotní stav se postupně zlepšil a hlavně stabilizoval, jsem také trochu netypický případ, říkají tomu nediferencovaná schizofrenie. Díky správně nastavené léčbě a medikaci mohu pobyt zde prožít mnohem lépe a plněji než tehdy. Jezdím k vám opravdu velmi ráda.

Co se Vám tady líbí, co Vás oslovilo?

Je tady krásná příroda, čistá voda a čerstvý vzduch, prostě jedinečné prostředí nabitě bioenergií. Známe Mariánské a Františkovy Lázně, Karlovy Vary a řadu dalších lázní, takže mám možnost srovnávat. Je tady klid, který není vůbec samozřejmostí, trochu jako by se zde zastavil čas. Lázně jsou dobře situované, lázeňské domy jsou poblíž sebe, takže je zde snadná orientace. Možná se na charakteru lázní promítá i fakt, že jsou neprůjezdné, že je tady konečná autobusy. Mám také pocit, že se zde setkávají převážně slušní lidé, co mají snahu si navzájem pomoci se svými neshodami. Někdy si říkám, kolik příběhů ty obrovské stromy na kolonádě už vyslechly. Velkým přínosem je také

velký výběr kulturního a sportovního vyžití, které lidi sblíží. Co se týče ubytování, hodně se za těch několik let změnilo. Téměř všechny lázeňské domy jsou opravené, pokoje moderně zařízené a všude je čisto. Strava je převážně racionální, odlehčená. Co si víc přát, než mít u večera na výběr z pěti jídel? A pokud člověk přeci jen dostane chuť na něco pikantnějšího, tak si může vždy jídelniček zpestřit nějakou specialitou v některé ze zdejších restaurací.

Co se Vám zde nelíbilo, co zde chybí?

Nenapadá mě skoro nic, co bych vytkla, protože i v hektickém období, kdy jsem přijela, fungovaly všechny služby velmi dobře. Dlouhé roky byla jedním z rušivých elementů v areálu zchátralá budova Vídeňské kavárny, ale to už je minulostí, je krásně opravená. A je také fajn, že opět začal jezdit Vláček Lázeňáček, který návštěvníkům lázní v loňském roce chyběl.

Až budete po čase doma, co se vám vybaví, když se řekne Jeseník?

Nádherná příroda, místní prameny a stezky, lázně s příjemným personálem a procedurami, co skutečně léčí. Člověk se vrací domů plný síly a zrelaxovaný. A pak přátelství, myslím hlavně s velkým „P“, ta, která přetrvávají.

Umíte si představit, že byste tady žila trvale?

Pouze kdybych zde měla celou svoji rodinu, a tím myslím i širší rodinu, kompletně. Bez své rodiny a přátel bych svou nemoc určitě nezvládla. Život s mojí rodinou a přáteli bych si dovedla ve vašem kraji dobře představit. Loni jsem část pobytu měla možnost prožít se svou sestrou, kterou od dětství sužují potíže s dýcháním. Ta byla ze všeho v Lázních Jeseník doslova nadšená.

Co byste popřála obyvatelům Jeseníku?

Bud'te vděční, že tu můžete žít. Zajděte si občas do Balneoparku nad sanatoriem. Voda, vzduch, slunce a pohyb dělají člověku opravdu velmi dobře jak na těle, tak i na duchu. A též by nebylo od věci si čas od času připomenout odkaz pana Vincenze Priessnitze, který začíná slovy: Bud' zdrav člověče! – v pravém smyslu tohoto pozdravu. ... Zastav se, zpomal tempo svého bytí a zamysli se nad způsobem svého života. Projdi se lesy a loukami tohoto kraje, naslouchej hlasu přírody, která nikam nespěchá a snaž se radovat ze všeho dobrého, co tě obklopuje. ... Závěrem bych chtěla moc a moc poděkovat všem zaměstnancům Priessnitzových léčebných lázní Jeseník za jejich profesionalitu, lidskost, ochotu, trpělivost a hlavně velkou snahu pomoci.

DEN PRAMENŮ A ZAHÁJENÍ LÁZEŇSKÉ SEZÓNY V ROCE DVOUSETLETÉHO VÝROČÍ ZALOŽENÍ LÁZNÍ

Po dvouleté přestávce se v půlce května v Jeseníku opět slavnostně otvírala nová lázeňská sezóna a zdobily prameny. Počasí nám přálo a vše se vydařilo na výbornou, jak se na velké kulaté výročí sluší a patří. Poděkování patří všem, kdo ke slavnostní a radostné náladě těchto květnových dnů jakkoliv přispěli, a to jsou v případě takto velké akce stovky lidí! Tak zase za rok!

Český pramen nazdobily lázeňské zahradnice

Krásnou a originální šiškovo-květinovou výzdobu Francouzského pramene společně vytvořily lázeňské děti jejich paní učitelky z naší lázeňské ZŠ.

Alžbětín pramen na ulici J. Hory si vzaly do parády studenti ze SOŠ gastronomie a potravinářství.

O výzdobu pramene Skalka ve Smetanových sadech se postaraly děti ze ZŠ Průchodní.

Neuburský pramen (dříve U Lva) připomínal kolemjdoucím i letošní významné výročí.

Také Pražský pramen se dočkal po mnoha letech zkrášlení.

Sousoší pana Priessnitze skrývá také pramen a nemohlo mezi vyzdobenými místy chybět.

V pravé poledne dorazil na jesenické nádraží z Olomouce historický parní vlak.

Přivezl i pana Vincenze Priessnitz s chotí.

Mezitím se v lázních konala přehlídka autoveteránů.

Železniční ostraha doprovodila lázeňské hosty až nahoru na Gräfenberk.

U kaple a hrobky se konala bohoslužba za rodinu Priessnitzovu.

Slavnostní průvod míří k sanatoriu.

Manželé Priessnitzovi před slavnostním svěcení pramenů za hudebního doprovodu DOM ZUŠ Jeseník

A je to tady!
Nová sezóna byla zahájena!

Mezi děti se přišla podívat i populární Kápka Sofinka.

Na pódiu se vystřídala spousta skvělých umělců.

A děti si pozvala na podium i hlavní hvězda večera Olga Lounová.

DĚTSKÁ KLIMATOTERAPIE V PLL

V našich léčebných lázních je vysoký počet dětských pacientů, kteří se zde léčí s dýchacími problémy, alergiemi a problémy s imunitou. Tito malí pacienti k nám přijíždějí z důvodu vhodného klimatu. Toto klima je definováno jako podhorské, mírně dráždivé s převládajícím západním prouděním větru. Areál lázní je umístěn na jižním ostrohu Studničního vrchu a je horou chráněn ze severu. Jeho okolí nabízí příjemné podmínky pro terénní pohybovou terapii po značených lázeňských okruzích a je ideální pro trénink funkcí kardiiovaskulárního a respiračního systému. V průběhu terénních tras se střídají závětrné úseky s cestami v otevřené krajině. Dále zde nacházíme stinné a slunečné úseky, vyskytují se zde horské louky s množstvím chráněných druhů rostlin a bylin. Na základě těchto podmínek Vám nabízíme léčebný program pro děti s názvem „Dětská klimatoterapie“.

Jak již řekl zakladatel našich lázní Vincenz Priessnitz:

„Já lidí nemusím léčit. To ten kraj a jeho živly samy mají v sobě tolik síly, že zde stačí jen být, pracovat, využívat čistou vodu a dýchat čerstvý vzduch. Člověk nemusí znát řeč ptáků, nemusí rozumět tajemství vody, ani nemusí být lékař, aby viděl, jak je tento kraj výjimečný“.

AKTIVITY DĚTSKÉ KLIMATOTERAPIE

Nově přichází pacienti první absolvují edukační přednášku, kde je jim sděleno několik informací k místnímu prostředí, a dále informace o průběhu procedur spadajících do programu dětské klimatoterapie. Tato přednáška se jako jediná uskutečňuje uvnitř sanatoria Priessnitz. Zbytek léčebného pobytu si už ti nejmenší lázeňští hosté odbydou venku. Děti se zde učí základům GräfenbergWalkingu (chůze s holemi) a pomocí těchto holí pak zdolávají různé lázeňské okruhy v závislosti na jejich věku a fyzické zdatnosti. Doprovodem jim jsou vždy rodiče. Během chůze poznávají zdejší okolí, dozví se i nějaké pověsti spojené s našim krajem.

Další aktivitou je cvičení v přírodě. Procedura kde jsou rozvíjeny základní motorické vlastnosti jako je rychlost, koordinace, síla a vytrvalost. Naplní jsou hry a cvičení venku, jako jsou míčové hry, běhání, balanční cvičení, lanové aktivity, malování křídami, lukostřelba, Disk Golf a spousta dalších aktivit, ale i relaxace a otužování v přírodě v areálu Priessnitzových léčebných lázní a.s.

Toto je jen malý výčet sportovních aktivit, které děti mohou v rámci programu dětské klimatoterapie

provádět. Pro nejmenší pacienty zde máme odrážedla, pro starší velmi oblíbené koloběžky značky Kostka nebo kupříkladu disky na populární hru DiscGolf. Všechny šikovné děti si pak mají možnost vyzkoušet místní lanové centrum. Naopak v zimě si plnými douškami užíváme zimní radovánky spojené s jízdou na bobech nebo lopatách.

Individuální přístup ke každému z jednotlivých dětí způsobuje veliké nadšení jak ze strany rodičů, tak i jejich potomků. Obvykle nebývá problémem se domluvit takřka na jakékoli venkovní aktivitě v souladu s počasím. V letních měsících nebývá výjimkou návštěva místního venkovního Balneoparku, kde se chodí děti otužovat a ve velmi teplých letních dnech samozřejmě i zchladiť. Výjimkou bývají jen zřídka silné deště nebo prudký vítr.

Záměrem dětské klimatoterapie je nejen navýšení počtu pohybových procedur pro děti a zvýšení fyzické kondice dětí, ale hlavně pobyt na čerstvém vzduchu.

Na usměvavé tváře našich nejmenších pacientů se těší celý kolektiv Priessnitzových léčebných lázní a.s.

Eva Jurčáková

LUKOSTŘELBA, ČI LUKOHRÁTKY

Dětská klimatoterapie za posledních pár let prošla velkou změnou a soustředí se na rozvoj určitých dovedností dítěte. Jednou z mnoha aktivit, které s dětmi podnikáme je i lukostřelba.

Pojem lukostřelba je však termín spíše spojený s profesionální střelbou, my bychom se spíše zařadili mezi lukohrátky. Střelba z luku je možná pro všechny děti přibližně od 3 let. Naším nejmenším však se střelbou musí dopomoci klimatoterapeut nebo sám rodič. A právě i samotní rodiče se často zapojují do těchto aktivit, kdo by nechtěl být znovu dítětem...

Obecně střelba z luku je výborná pro koordinaci, stabilitu a zpevnění trupu. Dochází zvláště k protažení horních partií těla, zvláště prsních

a pomocných dechových svalů, které bývají u našich dětí často stažené vzhledem k jejich základní diagnóze, pro kterou se u nás léčí.

Luky a šípy které používáme v lázních jsou zcela bezpečné. Na konci každého šípu je přísavka nikoliv hrot, proto se nemusí rodiče bát, že by došlo k nějakému zranění. Avšak vždy dbáme na bezpečné vzdálenosti a děti si hlídáme. Střelba do kruhového terče není nikterak jednoduchou záležitostí, avšak naši nejmenší klienti techniku zvládají na výbornou a není výjimkou zásah do středu terče! Proto je lukostřelba výbornou soutěžní aktivitou, které se vždy děti velmi rády zúčastní a porovnají tak své dovednosti.

Eva Jurčáková

SUCHÁ UHLIČITÁ KOUPEL

Chtěla bych Vám představit proceduru suchá uhličitá koupel, ke které jsme se v Priessnitzových léčebných lázních a.s. od letošního roku opět vrátili. Podávají se v přízemí budovy Mír. Suchá uhličitá koupel je aplikovaná většinou jako celotělová procedura. Pacient je uložen do speciálního igelitového pytle, který je v oblasti krku utěsněn, aby nedocházelo k úniku plynu z pytle ven. Pokud pacient nesnese být zavázán až ke krku, aplikace může být i částečná, např. do pasu, nebo nad prsa. Následně je pytel naplněn oxidem uhličitým. Procedura trvá přibližně 20 minut.

• Účinky i indikace suché uhličitě koupele jsou velmi podobné jako u vodní uhličitě koupele. Procedura je tedy založena na tom, že oxid uhličitý se vstřebává kůží a tím dochází k výraznému prokrvení kůže. To se projeví asi po jedné minutě, kdy vzniká světle červené zabarvení kůže. Maximální intenzity dosahuje po třech až pěti minutách. Dochází k zvýšenému množství prokrvených kapilár, zároveň dochází k poklesu krevního tlaku a snížení srdeční práce a klesá srdeční frekvence. Aplikací klesá citlivost receptorů na chlad a naopak stoupá citlivost receptorů tepla asi tak o 2°C. Byl popsán i sedativní účinek na centrální nervový systém

PhDr. Mgr. Eva Jurčáková

INDIKACE:

- srdeční onemocnění: chlopenní vady, stavy po operacích srdce, po toxickém poškození myokardu, kompenzované srdeční insuficience, vysoký krevní tlak, angína pectoris
- poruchy periferního arteriálního prokrvení: Raynaudův syndrom, M. Bürger-Poruchy prokrvení centrálního nervového systému, Parkinsonova choroba.
- zánětlivé revmatické onemocnění
- Výhodou oproti klasické uhličitě koupeli je ta, že suchou uhličitou koupel mohou absolvovat pacienti i s kožními defekty.

KONTRAINDIKACE:

- všechny dekompenzované, kolapsové a horečnaté stavy
- Respirační insuficience, epilepsie

TIP NA VÝLET

Válečné muzeum

V České Vsi se letos v dubnu poprvé otevřely „brány“ nového válečného muzea. Toto muzeum se nachází v zrekonstruované bývalé hasičské zbrojnici, která svému účelu sloužila dlouhých 123 let.

Z lázní toto muzeum můžete navštívit i pěší procházkou. Stačí se vydat lesní asfaltkou od rozcestí u Slovanského pramene dolů směrem na Českou Ves. Po zhruba asi cca 3km narazíte na turistickou modrou značku, která křížuje tuto cestu. Vydat se po ní dolů březovým hájem. Tato cesta vás vyvede kolem hřbitova k obchodu Jednota. Zde přejdete cestu a směřujete doleva, kde projdete kolem obecního úřadu a kostela a asi po 200m naproti obchodu Hruška se nachází toto muzeum.

Těšit se můžete mimo jiné na expozice o válečném zajetí a leteckých událostech na Jesenicku, československém opevnění a mobilizaci z roku 1938, první světové válce se zaměřením na padlé z České Vsi a také na novodobé válečné veterány AČR ze zahraničních misí.

Díky spolupráci s Vlastivědným muzeem Jesenicka v Jeseníku, ale i muzeem v Javorníku a spousta dalších dárců jsou pro vás připraveny opravdu zajímavé exponáty. Milovníkům letadel se představí trosky z více jak deseti letounů ze sta havárií. Mezi ty nejvzácnější fragmenty patří bezpochyby motor ze stíhačky Messerschmitt Bf 109 G 6 včetně vrtulového kužele. Pro zájemce o druhoválečnou historii bude připravena spousta příběhů ze samotného zajetí. Mnohé se smutným koncem. Najdete zde například proutěný košík vyrobený zajatci ze Sovětského svazu ze zajateckého tábora v Nýznerově nebo šálu bývalého vězní koncentračního tábora Osvětim a Sachsenhausen pana Balatky.

Za vznik celého tohoto muzea bychom měli poděkovat obzvláště panu Romanovi Janasovi, který se před 16 lety začal amatérsky věnovat válečné historii a podpořil ho další nadšenci jako javornická dělostřelecká garda, která si vzala na starosti období mobilizace a první republiky, Miroslav Trávníček československé předválečné opevnění, Petr Sikora leteckou expozici, Jirka Toman má na starosti nejnovější a v budoucnu zřejmě nejrozsáhlejší expozici věnovanou válečným veteránům AČR ze zahraničních misí. Sám byl účastníkem mise v bývalé Jugoslávii. A sám zakladatel pan Janas vám zodpoví dotazy směřované k válečným zajatcům z období druhé světové války.

Nejen milovníci válečné historie si zde určitě přijdou na své.

Více informací na <http://www.muzeum.eves.cz/>

K.G.

Priessnitz
Boutique

eshop.priessnitz.cz

PÉČE O TĚLO | DÁRKOVÉ SADY
DOBROTY Z NAŠICH LÁZNÍ | PUBLIKACE
a jiné...

FILMOVÉ LÉTO S KINEMATOGRAFEM BRATŘÍČADÍKŮ I LETOS POMÁHÁ POTŘEBNÝM

Od pátku 22. července 2022 zavítá opět do našich lázní „Kinematograf bratří Čadíků“, který bude každý večer od 21:30 na hřišti promítat filmy z aktuální nabídky české filmové tvorby. Můžete se přijít podívat na šest úspěšných snímků z posledních let, jako poslední bude ve středu 27.7. uveden film Zátopek.

Kinematograf bratří Čadíků je společností s pětadvacetiletou historií, která je založena na bázi charitativního projektu. Hlavní náplní činnosti společnosti je projekt Filmové léto, v jehož rámci se v letních měsících rozjíždějí do desítek měst v České i Slovenské republice projekční vozy, které zde po několik dnů promítají především české filmy.

Vstupné na projekce v Česku je dobrovolné a vybraný obnos je vždy věnován na dobročinné účely. Mezi dosud obdarované nadace patří: Pomozte dětem, Kapka naděje, Archa Chantal,

Masarykův onkologický ústav v Brně, Dar Života a Konto Bariéry.

Kinematograf podnikl za svou dlouholetou existenci také několik výjezdů po Evropě a se svými maringotkami se stal mnohokrát součástí různých filmových, hudebních a divadelních festivalů nejen v České republice. Do Priessnitzových léčebných lázní zavítá letos potřetí.

Srdečně zveme každého milovníka filmů a příjemné večerní nálady!

PROGRAM

- 22.7. Prvok, Šampon, Tečka a Karel
- 23.7. Gump
- 24.7. Myši patří do nebe
- 25.7. Cesta domů
- 26.7. Srdce na dlani
- 27.7. Zátopek

PŘIJĎTE NA LÁZEŇSKÉ KOLOBĚŽKOVÁNÍ 2022!

S větrem o závod na koloběžkách! Posbírejte celou rodinu a přijďte si v sobotu 23. července zazávodit na Ripperovu promenádu. Že jste na koloběžce nikdy nestáli? To nevadí, nastal čas se to naučit!

Tato unikátní akce probíhá na lázeňské kolonádě již několik let a má svou jedinečnou atmosféru. Netradiční závod pro všechny milovníky koloběžek se bude letos konat v sobotu 23. července na Ripperově promenádě. Zúčastnit se může opravdu každý, neheď na výkonnost ani zkušenosti s jízdou na koloběžce. Přijďte si zapsportovat. Těšíme se na Vás.

Vyberte si svou kategorii, zaregistrujte se a postavte se na start.

KATEGORIE DĚTI:
- do 4 let (odrážedla)
- do 6 let
- do 8 let
- do 10 let
- do 12 let

KATEGORIE DOROST:
- do 15 let
- do 18 let

KATEGORIE MUŽI:
- do 40 let
- nad 40 let

KATEGORIE ŽENY:
- do 40 let
- nad 40 let

Registrace proběhne od 8.45 do 9.45 hodin a startujeme od 10.00 hodin. K dispozici budou koloběžky k zapůjčení zdarma, ale závodit můžete i na své vlastní.

Vyhlášení výsledků po dojetí poslední kategorie.

DNY HER V HÁJI JEŠTĚ V ČERVENCI A SRPNU

V pátek 17. června se v Háji vily Ozdravy a blízkém okolí konalo první letošní zážitkové odpoledne s plněním úkolů pro děti. Akce se bude konat během léta ještě dvakrát, a sice v sobotu 16. července a v pátek 19. srpna.

Podobně jako v červnu se Den her v Háji vily Ozdravy uskuteční vždy od 14. do 17.30 hodin. Po skončení akce bude možné posedět u ohně a opéci si špekáčky či jiné dobrotu.

Absolvovat okruh po tomto lesním prostoru je vhodné pro malé děti v doprovodu rodičů, děti si odnesou i drobnou odměnu. Zúčastnit se samostatně mohou i starší děti, na projití trasy je potřeba počítat s časem okolo 45 minut, v některých úsecích je mírně náročný lesní terén.

Akci pořádá Společnost Vincenze Priessnitze s podporou Města Jeseník a Priessnitzových léčebných lázní, vstup je volný.

Jeseník
místo u srdce přírody

JG

LEGO SLAVÍ 90 LET

Od roku 2015 mohou děti v našem areálu navštívit Muzeum LEGA, kde je na ploše 150 m² vystavena více než tisícovka stavebnic LEGA a několik unikátních exponátů. V letošním roce slaví tato značka 90 let od svého vzniku.

Víte, že první hračky z LEGA byly dřevěné? Začal je vyrábět tesař a truhlářský mistr Ole Kristiansen v roce 1932. O dva roky později už jeho podnik nesl jméno, které vychází ze spojení dánských slov leg a godt a stalo se synonymem pro kreativní hru. Dřevěné hračky byly úspěšné a známé svou kvalitou. Zakladatel značky se rozhodl posunout výrobu dál, zakoupil lis na výrobu plastů a začal experimentovat s novým materiálem. První plastové kostky začala jeho továrna vyrábět v roce 1949. Svou současnou podobu získaly kostky Lego v roce 1960, kdy si syn zakladatele Godtfred Kristiansen nechal patentovat kostku se dvěma řadami po čtyřech výstupcích na horní stěně. Uvnitř byly tři trubičky, které zajišťovaly, že kostky do sebe zapadnou lépe než u kterékoliv jiné

stavebnice. Do dnešního dne vyrobilo LEGO kolem 600 miliard kostiček, každoročně jich vzniká kolem 36 miliard, v průměru asi 1140 kostiček každou sekundu. Kostičky Lego nesou i výraznou českou stopu, v Kladně sídlí jeden z pěti výrobních závodů, který se specializuje na potisk a dekorování minifigurek. Navštěvníci muzea se mohou dozvědět mnoho dalšího o historii této značky a také některé zajímavosti. V Salónku osobností sanatoria Priessnitz je možné vidět jedinečný model tohoto hlavního léčebného domu, postavený z 63 559 součástek Lega v měřítku 1:43. Autorem modelu je Eduard Hybler, který jeho sestavení věnoval celkem 120 hodin.

JG

PŘEDSTAVUJEME NAŠE ZAMĚSTNANCE

Kateřina Vlachová

Velké zaměstnanecké soukolí našich lázní by nefungovalo bez řady lidí, kteří do kontaktu s pacienty přichází jen zcela výjimečně. Mezi ně patří zaměstnankyně ekonomického úseku, který sídlí ve vile Adelheid a zajišťuje rozsáhlou administrativu. Jednou z nich je paní Kateřina Vlachová z České Vsi, která po šesti letech na mateřské dovolené nastoupila v roce 2019 do lázní na pozici účetní majetku.

Co je náplní Vaší práce?

Náplní mojí práce je evidence dlouhodobého drobného a investičního majetku a s tím související účetní náležitosti. Dále mám na starosti kontrolu a přetah dokladů z recepcí a stravovacího systému do účetního programu. Dále zpracování podkladů a kontrol pro měsíční přiznání k DPH.

Přicházíte do kontaktu i s lázeňskými hosty? Zažila jste s nimi nějakou zajímavou historku?

S lázeňskými hosty se setkávám, jen když jdu s kolegyněmi na oběd do jídelny. Historka, která mi utkvěla z jedné takové cesty v paměti, je setkání s malým, asi tříletým chlapečkem. Stál sám na křížovce mezi LD Bezruč a LD Wolker a plakal. Zeptala jsem se, kde má maminku, a nevěděl. Vzala jsem ho za ruku a odvedla na recepci LD Bezruč, že zkusíme s paní recepční maminku najít. Nakonec jsme ji našli přímo na recepci. Byla překvapená, co tam syn dělá, že ho měla hlídat teta, sousedka z vedlejšího pokoje na Wolkeru. Byla jsem ráda, že to dobře dopadlo a chlapeček se nic nestalo.

Dá se říct, co máte na své práci nejraději?

Ráda mám ten klid, protože člověk u této práce potřebuje přemýšlet a nebýt rušen. Ale nejraději mám náš kolektiv ekonomického úseku. Jsem tady nejmladší a holky jsou takové moje „mamky“ a vždycky se spolu máme čemu zasmát

Jak relaxujete?

Momentálně je pro mě relaxací práce na rekonstrukci domu. Baví mě i práce kolem – na zahradě. Na jaře a v létě je to nejlepší relax. V zimě si zase ráda vezmu knížku a čtu si.

Jak byste se charakterizovala?

Myslím si, že jsem cílevědomá, přátelská a hlavně hodně upovídaná. Určitě jsem extrovert, který se rád baví se svými přáteli a rodinou.

Co Vám v poslední době udělalo radost?

Radost mi dělají moje dvě děti. Dcera chodí do druhé třídy, takže mám radost, že nosí hezké známky a ve škole se jí líbí. Syn chodí do školky a radost mi udělá vždycky, když pro mě nakreslí nějaký pěkný obrázek, abych si ho mohla v kanceláři pověsit na nástěнку.

Co Vás naopak může naštvat?

Nejvíce mě dokáže naštvat, když někdo lže. Nemám ráda falešné lidi.

Bez čeho byste se v životě neobešla?

Bez svých dětí, partnera, rodiny a přátel.

Máte své životní krédo nebo citát?

Co oči nevidí, to žena stejně zjistí.
Co tě nezabije, to tě posílí.

Co byste na závěr vzkázala čtenářům našich novin?

Čtenářům i klientům bych popřála hezké prožití léta a prázdnin. A v dnešní nelehké době, aby měli úsměv na tváři a rádi se do našich lázní vraceli.

LEPŠÍ VODA PRO JESENÍK A OKOLÍ

Pro naše lázně to sice neplatí, nicméně velká část města Jeseník a přilehlých obcí je zásobována pitnou vodou z úpravní vody v Adolfovicích. Ta se nyní dočkala modernizace, která bude mít za následek zvýšení kvality pitné vody.

Společnost Vodovody a kanalizace (VaK) Jesenicka provedla velkou investici do úpravní vody v Adolfovicích. Šumný a Borový potok do ní přivádějí přivádějí významnou část surové vody, která je následně přeměňována na vodu pitnou. Vzhledem k tomu, že v době nárazových dešťů či při rychlém tání sněhu měla voda přitékající do adolfovickej úpravní citelně nižší kvalitu, musela společnost VaK Jesenicka provést významnou investici, která stabilizovala kvalitu dodávané vody i za těchto nepříznivých klimatických podmínek. Investice ve výši 86 milionů korun byla shledána nevyhnutelnou také proto, že úpravná v té době

nesplňovala podmínky vyhlášky Ministerstva zemědělství o vodovodech a kanalizacích. 50 % nákladů pokryla dotace Ministerstva zemědělství, zbytek platily VaK Jesenicka z vlastních zdrojů alokovaných na modernizaci infrastruktury.

Po dokončení modernizace došlo k celkovému zvýšení kvality pitné vody a stabilizaci bez výkyvů podle počasí a ročního období, výkon Úpravní vod Adolfovice se zvýšil z 55 na 60 litrů za sekundu. Snížila se také chemizace (chlórování) vody a její negativní vliv na kovová potrubí, došlo ke zlepšení monitoringu kvality vody.

TZ, jg

KDYŽ SE NEZEPTÁŠ, NEDOSTANEŠ

Přední vršek je místo určené u k odpočinku, povzbuzení a duchovnímu povznesení svých návštěvníků. Na zdaru tohoto poslání se podílí řada věcí a tvorů, což si plně uvědomují správcové této krásné lokality. Ti se před rokem rozhodli nabídnout zde jedné zvláště důležité skupině „terapeutů“ bydlení.

Kdo se letos vydal na jarní procházku aleji MUDr. Aloise Kubíka a dále na Přední vršek, nemohl si nevšimnout ptačích budek, které jsou novým domovem pro ptactvo, které přiletělo do našeho kraje a které zpříjemní letní dny na tomto místě.

Správce Předního vršku Zuco Zajíček popisuje, jak ke vzniku „nových bytových jednotek“ došlo:

„Maminka mi kdysi říkala když se nezeptáš - nedostaneš. Tak jsem se zeptal na ZŠ Nábřeží pana učitele Svatopluka Sekaniny, zdali by přes zimu v rámci pracovní výuky nevyrobili s žáky pár budek pro ptactvo. Odpověď byla kladná, a tak jsme se v březnu mohli přímo na místě setkat i s ornitologem Petrem Zobačem ze Správy CHKO.“

Žákům IX. třídy představili správcové historii místa a následovalo zajímavé povídání Petra Zobače o životě opeřenců a vůbec o tom, jak to v přírodě chodí. Poté bylo do okolí rozmístěno 14 vyrobených budek, které s sebou devěťáci přinesli. „Děkujeme ptactvu, které nám svým bohatým zpěvem zpříjemní oddech na krásném Předním vršku a vůbec všude v okolní přírodě,“ vzkazují čtenářům Lázeňských listů správcové Předního vršku Kamil Zuco Zajíček a Tom Wadel.

jg

PRAMENY A DROBNÉ PAMÁTKY V CENTRU ZÁJMU

Čtvrtek 12. května byl věnován oslavě pramenů a dalších drobných památek. Ozdobeny byly prameny ve Smetanových sadech a v jeseníckých lázních, návštěvníci se mohli o nich více dozvědět během komentované prohlídky. Na Den pramenů ve večerních hodinách navázalo setkání správců drobných památek, kteří jsou nedílnou součástí pozitivního vývoje tohoto tématu.

Na setkání se sešlo přes dvacet správců různých památek na Jesenícku. Dozvěděli se novinky, které se udály za poslední rok a které se chystají na rok další. Jednotliví správcové poté představili, jak se starají o svou památku, předali si zkušenosti a navrhli podněty pro další práci s památkami. Díky dobrovolnému úsilí skoro tři desítek místních nadšenců jsou tyto památky ve velmi dobrém stavu, jejich okolí je uklizeno, samotné památky jsou očištěné a často u pramenů naleznete také hrníček, který vybízí ke svažení lahodnou pramenitou vodou. Tato velmi příjemná zastavení na toulkách krásnou jeseníckou přírodou ocení jak místní obyvatelé, tak také návštěvníci města a lázeňští hosté.

Nezahálí však ani samotní majitelé památek. Ti se starají o náročnější opravy a výraznější zásahy do památek. Letos např. město Jeseník opravuje pramen U Vousáče, který se nachází asi dvě stě metrů nad městským parkem Smetanovy sady. Pramen byl původně věnován císaři Františku Josefovi I., po válce ovšem ztratil svůj bývalý lesk a význam. Ten mu letos bude navrácen. Opravy památek v okolí Jeseníku pak plánují také Lesy ČR a Arcibiskupské lesy a statky. Do větších oprav se však nezapojují jen majitelé památek, ale také aktivní místní spolky. Jedním z nich je Katolický spolek, který letos pracuje na opravě Lurdské jeskyně, kterou nalezneme v Jeseníku nedaleko svahu kopce zvaného Fučík.

Chcete se dozvědět více o jeseníckých pramenech a drobných památkách? Navštivte web www.jesenickeprameny.cz/!

Jan Mrosek,
město Jeseník

PRIESSNITZOVY LÁZNĚ INVESTUJÍ V KLÁŠTERCI NAD OHŘÍ

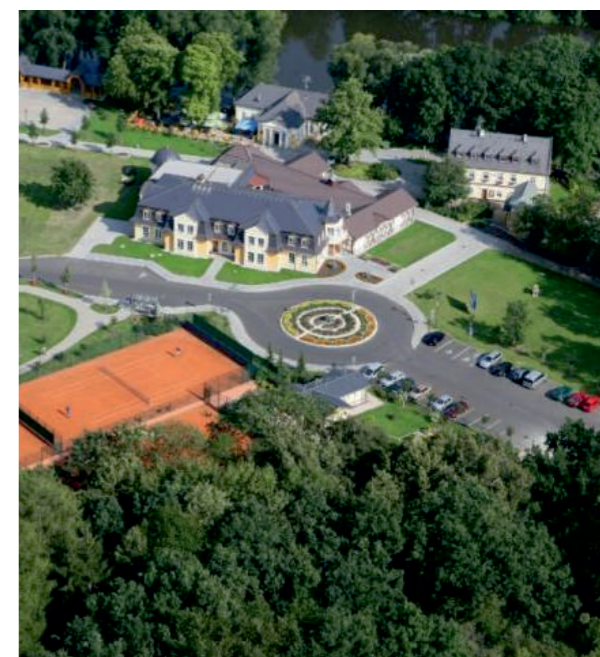
Město Klášterec nad Ohří usilovalo o rozvoj lázeňství, jehož počátky sahají až do 19. století, kdy byl na jeho území nalezen první léčivý pramen Evzenie, již řadu let. Ministerstvo zdravotnictví ČR městu navíc určilo podmínku, že musí zahájit provoz lázeňské léčebné rehabilitační péče, jinak dojde k odebrání osvědčení na užívání pramenů a možnému zániku lázeňské tradice ve městě.

Priessnitzovy léčebné lázně jakožto investor nabídly spolupráci formou společného podniku s městem Kláštercem nad Ohří, kdy město do společnosti vložilo nemovitý majetek a investor finanční prostředky k rozvoji lázeňského areálu a provozu lázeňských služeb. Navíc Priessnitzovy léčebné lázně nabídly i své dlouholeté know how, spojené s bohatými zkušenostmi s provozem lázní. V nově založené společnosti Lázně Evzenie, a.s., mají Priessnitzovy léčebné lázně 51% podíl a zastoupení v představenstvu i dozorčí radě společnosti. Akcionářská dohoda zaručuje Městu Klášterec nad Ohří, že při rozhodování o disponování s majetkem společnosti, úvěrech a jiných závažných aspektech musí být v souladu oba akcionáři.

Lázně Evzenie se chystají podniknout veškeré kroky k nastartování lázeňské léčebné rehabilitační péče v Klášterci nad Ohří, a to především

vyřízením všech potřebných povolení k provozování lázní a výstavbou potřebných ubytovacích kapacit pro lázeňské hosty. Rehabilitace a další současné služby pro občany budou zachovány tak, jak jsou Klášterečtí i přespolní zvyklí, provoz lázní i nadále zajišťuje současný provozovatel, společnost ARC-MED, s.r.o.

„Rozvoj lázeňství přivede do našeho města mnoho lázeňských hostů, kteří zde budou na delších pobytech. Budou se chtít kvalitně najíst, pobavit a užít si zde čas. To přinese další příležitosti pro místní podnikatele a jako v jiných lázeňských městech dojde ke vzniku nových restaurací, kaváren, penzionů či jiných provozů, které z cestovního ruchu žijí,“ vysvětluje další z výhod rozvoje lázeňství starosta města Klášterce nad Ohří Štefan Drozd a dodává: „Tím ožije nejenom sektor gastro a ubytování, ale i celkový život v historické části Klášterce nad Ohří.“

1 Příroda nezná milost ani ústupek. K vodolébčbě patří charakter. Kdo žádný charakter nemá nebo svůj slabý nechce posílit, ...

POMŮČKA: EDO, ODD, TORR, TURKU	AUTOMOBILOVÝ ZÁVODNÍK	SMUTEČNÍ OZNÁMENÍ		KOMBINÉZA	ZÁMOTEK	CHEM. ZN. LITHIA	OZNAČENÍ CITLIVOSTI FILMU	VYKLEŠTĚNÝ KANEC	JESTLI SLOVENSKY		FINSKÝ PŘÍSTAV	NADUTEC	OZNAČENÍ LETADEL MALI		LISTOVÁ ZELENINA	CHEM. ZN. POLONIA	KLÁVESNA NA POČÍTAČI	VÝMĚŠEK SLIZNICE		CHEMICKÝ PRVEK ZN. RE	DÍVKA PASOUČÍ ZVĚŘ	
INICIÁLY STAVITELE PARLÉRE			PŘÍTOK JIHLAVY						TRINITROTOLUEN ZKR.					SLÍDIL						INIC. HERCE PELLARA		
CHEM. ZN. RADIA			VEPSANÝ TEXT SPORTOVNÍ BOTA						ZN. RUS. AUTA BÝV. NÁZEV TOKIA					POMOCNÁ PRÁCE								
ROZSUDEK						INIC. POLIT. PINOCHETA			RODOVÝ ZNAK SLOVENSKÁ POLNÍ MÍRA				FRANCOUZ. PŘEDLOŽKA SLOV. PŘEDLOŽKA VE			ZN. ROSTL. TUKU						
DRUH REPRODUKCE HUDBY							LINKOVANÁ										ZOLUV ROMÁN					
1. DÍL TAJENKY																						
	MORAVSKÁ PŘEHRADA	INIC. TENIS- TY LENDLA RAJSKÉ JABLKO			INIC. SPIS. TURGENEVA OSCHLÝ NA POVRCHU																	
VÉDECKO-TECHNICKÁ SPOLEČNOST ZKR.				VAŘENÉ MASO LICHÝ ANGLICKY																		
UMĚLECKÝ SLOH								OPATŘENÍ ZNAČKOU	ZESILENÝ ZÁPOR												SKLAD ZBRANI	HLUK
BRAZILSKÝ SPISOVATEL JORGE ???						INIC. ZPĚV. NAVAROVÉ																
						SVOJE STR. ROD																
ZN. NANO-AMPÉRU			HRUBÉ							PODDAJNÁ	BOJOVÝ POKRIK	SOLMIZAČNÍ SLABIKA										
			NĚKDO																			
ODDĚLENÍ TECHNICKÉ KONTROLY ZKR.				DRUH PEPŘE																		
				ELIPSA																		
2. DÍL TAJENKY																						
	INICIÁLY ZPĚVÁKA DYLANA	CHEMICKÁ KONCOVKA NEBO ANGLICKY				PIŠMENA L																
						ZNAČKA MILILITRU																
NEOBUTÁ					TRESKOVITÁ ŘÍČNÍ RYBA																	
MECHANICKÝ VÝCVIK					NEPRACOVITÁ																	

Je-li někdo postižen nemocí, lékař mu může pouze poradit, ...

A B A O B A B P Ň O S Ě M P O K
M V C C I V T Á R K N I L B A Á
O R A E Ý Á R E R Y S Á N B I P
R O M L A T U O K K T Č A E O A
É Z U O S K T O Z N A L S C D L
N K Í T U O S N O V A Ř K A L CH
A A E Í N T U Í Ý K R A R T E R
G Z Ž R R D Ě M Ř A R H U O S O
O E O A U R O R A T O Ý P N K U
L T V Č S O T E K R A P O R T S
S A P M O K M Á P A T E N T M T

ANKETA - AURORA - BAOBAB - BÁRKAŘ - BLINKR - DENIS - CHLAPÁK - CHROUST - KABALA - KAZETA - KOMPAS - KROTON - KRUPON - MORÉNA - MOUREK - NOTACE - OCELOT - ODLESK - OKTÁVA - OMÝVAČ - OSLAVA - OSNOVA - OTÍRAČ - PARKET - PATENT - PLÁTNO - PROHRA - RAPORT - ROZKAZ - ROZVRH - SLOGAN - SOKYNĚ - SOUHRA - SOUMAR - STORNO - STRÁŇ - STRAVA - TŘÍSKA - UTĚRKA - VÝLUKA

SUDOKU pro děti

Vyplň hrací pole tak, že v žádném řádku a sloupci nesmí být stejný obrázek dvakrát

★		□	○
		♥	★
○	□		♥
	★		

★			○
	□	♥	
	★		□

facebook.com/stihltimbersportsCZE

STIHL TIMBERSPORTS

MISTROVSTVÍ ČR 2022
CZECH CHAMPIONSHIP

JESENÍK

10:00 MMČR ROOKIE
17. ZÁŘÍ
14:00 MISTROVSTVÍ ČR
PRIESNITZOVY LÉČEBNÉ LÁZNĚ

WWW.STIHL.CZ/TIMBERSPORTS
SLEDUJTE NÁS: f i / STIHLTIMBERSPORTSCZE

VSTUP ZDARMA

PARTNEŘI AKCE:

Mamavis
Síla přírody na dosah

PRIESNITZOVY ZÁBALY

"Jdeme s dobrou, ale i s tradicí"

Doporučuje pan primář MUDr. Jaroslav Novotný vedoucí lékař Priessnitzových léčebných lázní a.s.

Máme praktické řešení pro každého

K zakoupení na e-shopu www.eshop.priessnitz.cz
a na recepcích lázeňských domů, LIC a obchůdku Bílý Kříž.

HRUDNÍK
BRÍCHO
KYČLE

KRK

LOKTE
KOLENA
LÝTKA

ZÁBALOVÉ
RUKAVICE

ZÁBALOVÉ
BAČKORY

RAMENA

ZÁBALOVÁ
ČELENKA

KARPÁLY

Důležitá je pro nás KVALITA a proto jsou výrobky Mamavis ručně šity. Každý výrobek je tedy jedinečným originálem. K výrobě zábalových pásů a dalších výrobků značky „Mamavis“ jsou použity pouze kvalitní materiály.

VÍCECÉLOVÝ ZÁBALOVÝ PÁS DLE VINCENZE PRIESSNITZE
www.mamavis.cz

PŘEDNÍ RUČNĚ V ČESKÉ REPUBLICE

VÝROBA S LÁSKOU A PEČÍ

Mamavis - zábalové pásy dle Vincenze Priessnitze
www.mamavis.cz

100 LET PRIESNITZOVÝCH LÁZNÍ
1822-2022

7. - 9. října 2022

15. KONFERENCE S ODKAZEM VINCENZE PRIESSNITZE O VÝZNAMU LÁZEŇSKÉ PĚČE

TÉMA
NEZASTUPITELNOST VODY V LÁZEŇSTVÍ
v kontextu významného výročí našich lázní

200. LET OD ZALOŽENÍ
PRIESSNITZOVÝCH LÁZNÍ V ROCE 1822

Bohatý program zahrnující:
PŘEDNÁŠKY
WORKSHOPY
DEN ZDRAVÍ
SPOLEČENSKÉ VEČERY

Detailní program konference:
www.priessnitz.cz
a další...

Registrace a rezervace:
konference@priessnitz.cz
do 30.9.2022
maximální kapacita 100 účastníků

U příležitosti oslav 200 let od založení lázní a Týdne Vincenze Priessnitze
Vás zveme na

Ondřej Havelka & Melody makers

dne 8.10.2022
od 20:00
Kongresový sál,
Priessnitzovy léčebné lázně

V koncertní show
SWING
NYLONOVÉHO VĚKU
POKRAČUJE!

předvedou Ondřej Havelka a jeho Melody Makers další tuze žhavé a snad ještě krásší hotjazzové fláky z vrcholné éry bigbandového swingu let 1945 - 1948!

vstupenky v předprodeji přes systém MKZ Jeseník a v lázeňském informačním centru za cenu 490 Kč na místě doprodej 590 Kč.